

T.C
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI

**CİNSİYETÇİ VE SALDIRGAN TUTUMLAR İLE
KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİ DOĞAL
GÖRME ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan:

Başak Cansu AKÇELİK

İstanbul, 2016

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI

**CİNSİYETÇİ VE SALDIRGAN TUTUMLAR İLE
KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİ DOĞAL
GÖRME ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan:

Başak Cansu AKÇELİK

Öğrenci No:

130790124

Danışman:

Prof. Dr. Orhan DOĞAN

İstanbul, 2016

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**Cinsiyetçi ve Saldırđan Tutumlar ile Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Doğal Görme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldııkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım 28/04/2016

Başak Cansu AKÇELİK

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

28/04/2016

Enstitümüz *Psikoloji* Anabilim dalı *Klinik Psikoloji* Programı yüksek lisans öğrencilerinden 130790124 numaralı *Başak Cansu AKÇELİK*'in "*Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim Yönetmeliği*"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "*Cinsiyetçi ve Saldırgan Tutumlar ile Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Doğal Görme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 19.04.2016 tarih ve 2016/16 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin (c) bendi gereğince (45.) dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında ~~oyçokluğu/oybirliği~~ ile Kabul/Red veya Düzeltme kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN

Prof. Dr. Orhan DOĞAN
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE

Yrd. Doç. Dr. Neslim Güvender DOKSAT
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE

Doç. Dr. Gökben Hızlı SAYAR
(Üsküdar Üniversitesi)

Adı ve Soyadı : Başak Cansu AKÇELİK
Danışmanı : Prof. Dr. Orhan DOĞAN
Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans, 2016
Alanı : Klinik Psikoloji
Anahtar Kelimeler : Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet, Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Meşru Görme, Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik, Saldırganlık

ÖZ

CİNSİYETÇİ VE SALDIRGAN TUTUMLAR İLE KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİ DOĞAL GÖRME ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Bu araştırmanın amacı yetişkinlerde cinsiyetçi ve saldırgan tutumlarının incelenmesi ve bu tutumların kadına yönelik şiddeti doğal (meşru) görme tutumuna olan etkisinin incelenmesidir. Araştırma, ilişkiisel tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini, 2015 yılında İstanbul’da yaşayan, serbest dağılıma sahip toplam 767 yetişkin kişiden oluşmuştur. Araştırmada kişilerin kadına yönelik şiddeti meşru görme tutumu düzeyleri Evlilikte Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştırıcı İçerikler Ölçeği, cinsiyetçi tutum düzeyleri Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği, saldırganlık tutum düzeyleri Saldırganlık Envanteri kullanılarak ölçülmüştür. Bu ölçeklerden aldıkları puanlar ve bu puanların cinsiyetlerine, eğitim düzeylerine, yaşamlarında şiddete tanık olma ve şiddete maruz kalma durumlarına göre değişimleri incelenmiştir. Araştırma verilerinin analizinde SPSS 21 programı kullanılmıştır. Cinsiyetlere göre farklılaşmayı belirlemek için elde edilen veriler bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Bağımlı değişkenin kadına yönelik aile içi şiddetin meşru görülmesi olan modelde, çelişik duygulu cinsiyetçilik değişkeninin anlamlı etkisinin olduğu görülmüştür. Aynı zamanda kadına yönelik aile içi şiddetin meşru görülmesi üzerinde saldırganlık tutumunun anlamlı etkisinin olduğu görülmüştür.

Name and Surname : Başak Cansu AKÇELİK
Supervisor : Prof. Dr. Orhan DOĞAN
Degree and Date : Master / 2015
Major : Clinical Psychology
Key Words : Legitimation of Abuse Against Women, Ambivalent Sexism,
Aggressive Behaviours

ABSTRACT

INVESTIGATING RELATIONSHIP BETWEEN SEXIST AND AGGRESSIVE BEHAVIORS AND LEGITIMATION OF DOMESTIC VIOLENCE

A descriptive screening examination undertaken the look of relationship between sexist and aggressive behaviors and legitimation of abuse against women. This research is a descriptive study using the relational model. A total of 767 adults of Istanbul participated who picked randomly. The analyzed data collected via three scales entitled “Content Domains for Justification of Physical Wife Abuse Scale”, “Ambivalent Sexism Scale”, and “Aggression Questionnaire”. Ambivalent sexism subscales has significant effect on the dependent variable legitimation of domestic violence. Scores were investigated according to participants’ exposure to violence, having witnessed violence, level of education and gender. Aggression scale results have significant effect on dependent and independent variables. SPSS 21 program used to analyze. The data which obtained to determine the differentiation by gender were analyzed with independent groups’ t test. The dependent variable legitimation of domestic violence has significant effect on ambivalent sexism variable. Also, it was found that the attitude of aggression has significant effect on legitimation of domestic violence.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

ÖZ	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TABLolar LİSTESİ.....	vi
SİMGELER LİSTESİ.....	viii
KISALTMALAR.....	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Saldırganlık.....	3
1.1.1. Şiddeti Meşru Görme	3
1.1.2. Aile İçi Şiddet Tanımı ve Türleri	4
1.1.3. Kadına Yönelik Şiddet, Türleri, Karakteristik Özellikleri.....	6
1.1.4. Aile İçi Şiddetin Nedenleri.....	7
1.1.5. Aile İçi Şiddetin Sonuçları	10
1.1.6. Şiddetin Doğurduğu Durumlar.....	11
1.1.7. Türkiye’de Aile İçi Şiddet.....	13
1.2. Cinsiyetçilik ve Şiddetle İlişkisi.....	16
1.2.1. Cinsiyetçilik ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik.....	16
1.2.2. Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Kuramı.....	18

İKİNCİ BÖLÜM YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli	21
2.2. Araştırmanın Problemi	21
2.3. Araştırmanın Amacı	21
2.4. Alt Problemler	21
2.5. Araştırmanın Hipotezleri.....	22

2.6. Araştırmanın Önemi	22
2.7. Sayıtlılar	23
2.8. Sınırlılıklar	23
2.9. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme	23
2.10. Veri Toplama Araçları.....	23
2.10.1. Demografik Bilgi Formu	24
2.10.2. Evlilikte Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştırıcı İçerikler Ölçeği .	24
2.10.3. Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği (ÇCDCÖ).....	24
2.10.4. Saldırganlık Envanteri.....	25
2.11. Verilerin Toplanması.....	26
2.12. Verilerin Çözümlemesi	26
2.13. Verilerin Analizi.....	26

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN BULGULARI

3.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Sonuçlar	28
3.2. Ölçeklerle İlgili Betimleyici İstatistikler	33
3.3. Regresyon Analizleri.....	34
3.3.1. Kadının Toplumsal Rollerini İhmal Etmesinin Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Tarafından Yordanmasına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi	34
3.3.2. Kadının Toplumsal Rollerini İhmal Etmesinin Çelişik Duygulu Öfke Yordanmasına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi	35
3.3.3. Kadının Toplumsal Rollerini Suistimal Etmesinin Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Tarafından Yordanmasına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi	37
3.3.4. Kadının Toplumsal Rollerini Suistimal Etmesinin Çelişik Duygulu Öfke Yordanmasına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi	38
3.4. Fark Analizleri.....	39
3.4.1. Yaşa Göre Farklılaşma Analizleri	39
3.4.2. Cinsiyete Göre Farklılaşma Analizleri	39
3.4.3. Yaşanılan Yere Göre Farklılaşma Analizleri	40
3.4.4. Büyüyen Aileye Göre Farklılaşma Analizleri	41
3.4.5. Medeni Duruma Göre Farklılaşma Analizleri.....	42
3.4.6. Öğrenim Durumuna Göre Farklılaşma Analizleri.....	44

3.4.7. Çalışma Durumuna Göre Farklılaşma Analizleri.....	45
3.4.8. Aylık Gelire Göre Farklılaşma Analizleri.....	45
3.4.9. Partner ile Birliktelik Durumuna Göre Farklılaşma Analizleri.....	46
3.4.10. Çocuk Sayısına Göre Farklılaşma Analizleri.....	47
3.4.11. Şiddete Maruz Kalma Durumuna Göre Farklılaşma Analizleri.....	48
3.4.12. Şiddete Tanık Olma Durumuna Göre Farklılaşma Analizleri.....	48
TARTIŞMA VE SONUÇ.....	50
KAYNAKÇA.....	54
EKLER.....	72
Ek-1:Demografik Bilgiler.....	72
Ek-2: Evlilikte Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştıran İçerikler Ölçeği.....	73
Ek-3: Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği.....	83
Ek-4: Saldırganlık Envanteri.....	77

TABLolar LİSTESİ

	Sayfa No.
Tablo 3.1: Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı.....	28
Tablo 3.2: Katılımcıların Yaşa Göre Dağılımı.....	28
Tablo 3.3: Katılımcıların Büyüdüğü Aileye Göre Dağılımı	29
Tablo 3.4: Katılımcıların Medeni Duruma Göre Dağılımı	29
Tablo 3.5: Katılımcıların Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı	30
Tablo 3.6: Katılımcıların Çalışma Durumuna Göre Dağılımı.....	30
Tablo 3.7: Katılımcıların Sahip Olduğu Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	30
Tablo 3.8: Katılımcıların Beraber Yaşadığı Kişilere Göre Dağılımı	31
Tablo 3.9: Katılımcıların Şiddete Maruz Kalma Durumuna Göre Dağılımı.....	31
Tablo 3.10: Katılımcıların Şiddete Tanık Olunma Durumuna Göre Dağılımı	32
Tablo 3.11: Katılımcıların Yaşadığı Yere Göre Dağılımı.....	32
Tablo 3.12: Katılımcıların Aylık Gelir Durumuna Göre Dağılımı	32
Tablo 3.13: Partnerler (Eş/Sevgili) ile Birliktelik Süresi	33
Tablo 3.14: Ölçeklerle İlgili Betimleyici İstatistikler	34
Tablo 3.15: Kadının Toplumsal Rollerini İhmal Etmesinin Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Tarafından Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi Tablosu.....	35
Tablo 3.16: Kadının Toplumsal Rollerini İhmal Etmesinin Öfke Tarafından Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi Tablosu	36
Tablo 3.17: Kadının Toplumsal Rollerini İhmal Etmesinin Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Tarafından Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi Tablosu.....	37
Tablo 3.18: Kadının Toplumsal Rollerini İhmal Etmesinin Öfke Tarafından Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi Tablosu	38
Tablo 3.19: Yaşın Değişkenler Üzerindeki Etkisine İlişkin ANOVA Sonuçları.....	39
Tablo 3.20: Cinsiyetin Değişkenler Üzerindeki İlişkinin t-testi Sonuçları	40
Tablo 3.21: Yaşanılan Yerin Değişkenler Üzerindeki Etkisine İlişkin ANOVA Sonuçları	40
Tablo 3.22: Büyünen Ailenin Değişkenler Üzerindeki Etkisine İlişkin ANOVA Sonuçları	41

Tablo 3.23: Medeni Durumun Değişkenler Üzerindeki Etkisine İlişkin ANOVA	
Sonuçları	43
Tablo 3.24: Öğrenim Durumunun Değişkenler Üzerindeki Etkisine İlişkin ANOVA	
Sonuçları	44
Tablo 3.25: Çalışma Durumunun Değişkenler Üzerindeki İlişkinin t-testi Sonuçları	
.....	45
Tablo 3.26: Aylık Gelirin Değişkenler Üzerindeki Etkisine İlişkin ANOVA	
Sonuçları	46
Tablo 3.27: Partner ile Birlikteliğin Değişkenler Üzerindeki Etkisine İlişkin ANOVA Sonuçları	
.....	46
Tablo 3.28: Çocuk Sayısının Değişkenler Üzerindeki Etkisine İlişkin ANOVA	
Sonuçları	47
Tablo 3.29: Şiddete Maruz Kalma Durumunun Değişkenler Üzerindeki İlişkinin t-testi Sonuçları	
.....	48
Tablo 3.30: Şiddete Tanık Olma Durumunun Değişkenler Üzerindeki İlişkinin t-testi Sonuçları	
.....	49

SİMGELER LİSTESİ

- N** : Denek sayısı
P : Anlamlılık düzeyi
SS : Standart sapma
 χ^2 : Ki-kare değeri
F : F değeri
S.O. : Standart ortalama
df : Serbestlik derecesi
r : Korelasyon katsayısı
Z : Z değeri
-

KISALTMALAR

KBF	: Kişisel Bilgi Formu
ŞMİ	: Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştıran İçerikler Ölçeği
TDK	: Türk Dil Kurumu
vb.	: ve benzeri
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü

GİRİŞ

Kadına yönelik şiddet coğrafi, kültürel, sosyal ve ekonomik koşulların ötesinde kadının insan hakları ihlali. Neredeyse dünyadaki tüm kadınların değişik şiddet ve şekillerde deneyimlediği bir problemdir. Yapılan araştırmalarda kadına yönelik şiddeti doğal görme tutumunun şiddetin süregelmesi ve şiddete zemin oluşturması tartışılmaktadır.

En basit ve temel halinde bakılacak olursa; şiddet, güç ve baskı uygulayarak bireyin bedensel, ruhsal veya sosyal açıdan zarar görmesine neden olan bireysel veya toplu hareketlerin tümüdür (Şahin ve Dişsiz, 2009). Kadına yönelik şiddetin, sadece bireysel olarak kadınları etkilemesinin dışında, aile içi etkilerini de göz ardı etmemek gerekmektedir. Kişinin eşine, çocuklarına, anne-babasına veya diğer yakın akrabalarına yönelik uyguladığı her türlü saldırgan tavrı aile içi şiddet olarak adlandırmak mümkündür. Dünya üzerinde her ırk ve ülkeden dört aileden birinde aile içi şiddet görülür (Council of Europe, 2002). Dünyada ve Türkiye'de yapılan araştırmalar aile içi şiddete maruz kalanların çok büyük bir bölümünün kadınlar olduğunu ortaya koymaktadır. Aile içi şiddet bireyde fiziksel ve ruhsal sorunlara, üretkenlik kaybına, birey ve ailenin yaşam kalitesinin düşmesine, aile bütünlüğünün bozulmasına, tedavi harcamalarının artmasına, aile ve toplum sağlığının bozulmasına neden olmaktadır. Toplumda şiddetsiz bir kültür oluşturmada, şiddeti önleme, koruma, azaltma ve erken müdahalede, şiddetle ilgili bilimsel araştırmalar büyük önem taşımaktadır.

Aile içi ve özellikle kadına yönelik şiddet Türkiye'de öncelikli bir sorun olmasına rağmen, bu konuda çalışmalar sınırlıdır. Kadın nüfusun büyük bölümü için şiddet önemli bir sorundur; fakat gerek kadınlar, gerekse toplumun kadına yönelen şiddet konusunda duyarlılığı henüz tam olarak oluşmamıştır.

Bu araştırmanın amacı, yetişkinlerde cinsiyetçi ve saldırgan tutumlarının incelenmesi ve bu tutumların kadına yönelik şiddeti doğal (olağan) görme tutumuna olan etkisinin değerlendirilmesidir. Evlilikte Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştırıcı İçerikler Ölçeğinden (Saunders ve ark. 1987) yararlanılarak, kadına yönelik şiddeti

doğal görme tutumunun Şiddeti ve sürekliliğini destekleyeceği ile ilgili bir çıkarıma ulaŐı, konuyla ilgili çeşitli çözüm nerileri üretilmesi hedeflenmektedir.

Çalışmanın genel amacına ulaŐmak için araŐtırılan alt problemler: I. “eliŐik duygulu cinsiyetçilik tutumunun, kadına yönelik Şiddeti doğal görme tutumu üzerinde anlamlı bir etkisi var mıdır?”, II. “Saldırgan tutumların, kadına yönelik Şiddeti doğal görme tutumu üzerinde anlamlı bir etkisi var mıdır?” olarak sıralanmıŐtır. Çalışmanın genel amacına yönelik olarak geliştirilen hipotezler: I. “eliŐik duygulu cinsiyetçilik tutumuna sahip yetişkin bireyler ve cinsiyetçi tutum göstermeyen yetişkin bireylerin aralarında, kadına yönelik Şiddeti doğal görme tutumu göstermeleri açısından anlamlı bir fark vardır.” II. “Saldırgan tutum gösteren bireyler ve saldırgan tutum göstermeyen bireyler arasında, kadına yönelik Şiddeti doğal görme tutumu açısından anlamlı bir fark vardır.”

Araştırmanın bağımlı değişkeni, kadına yönelik Şiddeti doğal (olağan/meşru) görme tutumu; bağımsız değişkenleri ise, cinsiyetçi ve saldırgan tutumlardır. Ara değişkenler cinsiyet, yaş, eğitim durumu, gelir düzeyi, Şiddeti deneyimleme durumu, Şiddete tanık olma durumu olarak belirlenmiştir. Yapılan alıŐma, yetişkin bireylerin cinsiyetçi ve saldırgan tutumlar gösterip göstermemesinin kadına yönelik Şiddeti doğal görme tutumu göstermelerine ne derece etki ettiğini ortaya koyarak, kadına yönelik Şiddetin nlenmesi çalışmalarında kullanılabilir bir veri oluşturması amaçlanmıŐtır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Saldırganlık

Kadına yönelik şiddet dünya üzerinde en yaygın insan hakları ihlallerinden biridir; kadınların eşitlik, güvenlik, haysiyet, öz-değer, temel hak ve özgürlüklerini yok saymaktadır (UNICEF, 2000). Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu'na (UNICEF) göre, kadına yönelik şiddet ekonomik, hukuksal, eğitimsel, sağlık ve gelişimle doğrudan ilintili olmasının yanı sıra, önemli bir insan hakları ihlalidir. Psikoloji açısından bakıldığında, kadına yönelik şiddeti birçok yönden değerlendirmek gerekmektedir. Kadına yönelik şiddetin etnik kimlik, eğitim düzeyi, gelir düzeyi ve yaş gibi değişkenlerden bağımsız olarak dünyanın her yerinde görülmesi dikkat çekmektedir. Şiddet kavramını ve çeşitlerini ele aldığımızda, sorunun ciddi boyutlarda olduğu açıkça görülmektedir. Sorunun daha iyi anlaşılabilmesi için, şiddet davranışının cinsiyet farkı, psikolojik yaklaşımlar, nedenler, psikolojik sonuçlar ve sosyodemografik risk etkenleri açısından incelenmesi gerekmektedir.

1.1.1. Şiddeti Meşru Görme

Toplumda, günlük yaşamda kadına şiddeti meşru kılan güçlü bir zihniyet egemendir. Günlük yaşamda kadına şiddeti de meşrulaştıran yönlendirmeler ve tutumları görmek mümkündür. KONDA araştırmalarına göre, bu yaklaşıma “doğru” diyenler %21, “Ne doğru, ne de yanlış” diyenler %13 oranında, “yanlış” yanıtı verenler de %66 oranındadır. Kısaca evet yanıtı veren ve konu hakkında kararsız olanların oranına bakıldığında, kadına şiddeti meşru görenler toplumun üçte biri olarak belirlenebilmektedir.

KONDA'nın “kadınlarda insan hakları farkındalığı araştırması” bulgularından biri de şu şekildedir: “Eşinizden şiddet görürseniz ne yaparsınız” sorusuna kadınların %25'i “bir şey yapmam, yaşam böyle” yanıtı verirken, %34'ü “aile büyüklerine, arkadaşlarına yakınmayı” ve %41'i “yasal haklarını kullanmayı” tercih ediyor veya edebiliyor.

1.1.2. Aile İçi Şiddet Tanımı ve Türleri

Kadına yönelik şiddet tanımlamakta genel olarak kullanılan terimler; partnerden görülen şiddet, aile içi şiddet, eş/kocadan görülen şiddet, partner tarafından maruz kalınan saldırgan tutumlar, eş/partner saldırısı vb. olarak sıralanabilir. Tanımların farklılık göstermesi araştırmacıları, araştırmaların daha özgül ve kültürler arası uygulanabilir olması açısından belli ve net bir operasyonel tanım oluşturmaya itmiştir. Bu nedenle uluslararası kuruluşlar ve sahada çalışan akademisyenler kadına yönelik şiddet kavramını tüm yönleriyle ve kapsamlı bir şekilde tanımlamışlardır. Tanımı yapmadan önce kadına yönelik şiddet kavramı tüm yönleriyle ele alınmıştır. Birleşmiş Milletler tarafından yapılan açıklamaya göre, “Kamusal veya özel alanda meydana gelen, fiziksel veya cinsel olarak zarar veya ıstırap veren, bu tür eylemleri içeren tehdit söylemleri de dâhil olmak üzere, zorla veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet içeren tüm tutum ve davranışlar” kadına yönelik şiddet tanımı olarak belirlenmiştir (United Nations General Assembly, 1993). Amerikan Psikoloji Birliği tarafından yapılan bir diğer tanım ise şöyledir: “Kadın tarafından tehdit, saldırı veya ihlal olarak algılanan, kadının onurunu kırıcı, incitici, diğer bireylerle iletişimini engelleyen fiziksel, görsel, sözel veya cinsel eylemlerin tümü.” Birleşmiş Milletler kadına şiddet tutumunu tanımlamanın yanı sıra, bu sorunun küresel anlamda en büyük üç sorundan biri olduğunu belirtmiş; kadına şiddeti, kadının gelişimini engelleyen, üzerinde egemenlik kuran ve ayrımcılığa maruz bırakan, eski tarihlerden bu yana kadın ve erkek arasındaki orantısız güç ilişkisinin günümüze yansımalarının olduğunu belirtmiştir.

Tüm bu tanımlamalar genellendiğinde, kadına zarar veren veya verme potansiyeli olan davranışlar “cinsiyet eşitsizliği” kavramında toplamaktadır. Watts ve Zimmerman’a göre sadece kadın şiddetine odaklanmak, erkeklerin de şiddeti yaşadığı gerçeğini değiştirmemektedir. Erkeğe yönelen şiddet tutumları farklı neden ve sonuçlar doğurmaktadır. (Watts ve Zimmerman, 2002). Dünya Sağlık Örgütü erkeklere yönelik şiddetin nedenlerini savaş, çete-mafya veya sokak çatışmaları şeklinde tanımlamıştır (WHO, 2011).

Dayak, tecavüz, zorlama, baskı, cinsel birlikteliğe zorlama, kız çocuklarına uygulanan taciz, kadın ticareti, seks işçiliğine zorlama, emeğin sömürülmesi, borçlandırarak köleleştirme, seks işçilerine şiddet uygulama, savaşta tecavüze uğrama, bebeğin cinsiyetine göre kürtaja zorlanma, kız bebeklerin öldürülmesi ve kız çocuklarını kasıtlı olarak ihmal kadına yönelik şiddetin en yaygın ve ağır şekilleri olarak kabul edilmektedir.

Potansiyel şiddet uygulayıcıları doğrudan veya dolaylı olarak cinsiyet eşitsizliği ve güç dengesinde çeşitli roller oynamaktadır. Söz konusu olan potansiyel failer eşler, partnerler, aile üyeleri, komşular, öğretmenler, işverenler, polisler, askerler veya devlet personelleri olabilir.

Walker (1999) kadına yönelik şiddeti, “kişinin bir yakını tarafından uygulanan, uygulayıcıya adaletsiz bir güç, otorite ve kontrol sağlayan, fiziksel, cinsel, psikolojik olarak suiistimal içeren davranışlar bütünü” olarak tanımlamıştır.

UNICEF’in tanımlarına göre, kadına yönelik şiddet şu şekilde maddelenmiştir:

Fiziksel şiddet: Tokatlama, dövme, kol bükme, bıçaklama, boğma, yakma, tekmeleme, bir nesne veya silahla tehdit etme ve cinayet. Ayrıca kadınlara zarar veren, kadın sünneti, levirate (kocasını ölen kadının ve mal varlığının, kocasının erkek kardeşine devredilmesi) gibi kültürel uygulamalar.

Cinsel şiddet: Tehditle cinsel ilişkiye girme, gözdağı/tehdit, istenmeyen bir cinsel ilişkiye veya başkalarıyla cinsel ilişkiye zorlama.

Psikolojik şiddet: Baskıcı ve acı veren, tehditkâr, ihmalkâr veya suiistimale dayalı davranışlar, eve kapatma, gözetimde tutma, çocukların velayetini almakla tehdit etme, eşyalara zarar verme, tecrit, sözlü saldırı, süregelen aşağılama/küçümseme.

Ekonomik şiddet: Para saklama, ekonomik destekten kaçınma, yiyecek ve temel ihtiyaçların karşılanmaması, sağlık hizmetlerinden yararlanmaya müdahale, çalışmaya müdahale.

Kadına yönelik şiddetin tüm türleri birbirleriyle bağlantılıdır. Araştırmalar kadın şiddet türlerinden herhangi birine maruz kalıyorsa, diğer şiddet türlerine de maruz kalma olasılığının yüksek olduğunu göstermektedir.

1.1.3. Kadına Yönelik Şiddet, Türleri, Karakteristik Özellikleri

Son yıllarda kadınlara karşı şiddette ve hatta kadın cinayetlerinde önemli bir artışa tanık olmaktadır. Medyada yer alan kadın cinayetleri haberlerinde büyük bir artış vardır. Türkiye’de rakamlar kadınların mağduriyetini gözler önüne sermektedir. Taciz, tecavüz ve saldırılar 2005 ve 2011 yılları arasında %38 oranında artmıştır ve aynı yıllar arasında Türkiye’de 4190 kadın erkekler tarafından öldürülmüştür (İnsan Hakları Derneği [İHD], 2011).

Başka bir araştırma, 2012’nin ilk 6 ayında, şimdiki veya eski eşleri tarafından öldürülen kadınların oranının %47’den %69’a yükseldiğini göstermiştir (Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Raporu, 2012). Kadın cinayetlerinin arkasındaki nedenler, bu konudaki raporlar ışığında daha dikkatli incelenmelidir. Bu araştırma, ataerkil ve erkek egemen kültürün kadınlara karşı şiddet üzerindeki rolünü incelemektedir. Bu nedenle, bu bölümde farklı kuramsal bakış açılarından kadınlara karşı şiddetin olası nedenlerini daha net görebilmek için şiddetin tanımı ve türleri ele alınacaktır.

Şiddet, başka bir insana kasıtlı olarak veya kasıtlı olarak algılanacak şekilde fiziksel acı verme olarak tanımlanmıştır (Straus ve Gelles, 1979). Ancak ‘Kasıt’ ve ‘fiziksel acı’ kavramları, kasıtlı hareketin fiziksel acıya neden olmama (veya fiziksel acının nedeninin kasıtlı olmaması) durumları ile şiddetin kavramlaştırılmasında karışıklık yaratmaktadır. Kadınlara karşı şiddetin daha yeni ve kapsamlı tanımı Declaration on the Elimination of Violence against Women (1993) ile Birleşmiş Milletler tarafından yapılmıştır: Özel veya toplumsal yaşamda ortaya çıkan, cinsiyet odaklı, sonuçlarında kadınlarda cinsel veya ruhsal travma yaratan veya yaratma olasılığı olan, tehdit, zorlama, özgürlüğü keyfi olarak kısıtlama gibi davranışların tümü.

Ancak acı, Convention on the Elimination of all forms of Discrimination against Women' da (CEDAW, 1981) irdelendiği gibi, fiziksel, psikolojik veya cinsel şiddet sonucunda oluşabilir. Kadınlara karşı şiddet, kadınların erkeklerden emir alma pozisyonunda olduğu herhangi bir yerde ortaya çıkabilir. Kadınlara karşı şiddeti engellemek için yeterli önlemlerin alınmaması, orantısız güç dengesi ve kadının güçsüz olduğuna ilişkin devlet merkezli bilgi yayma nedeniyle şiddet, aile içinde dayak, genital hasar ve tecavüz olarak, toplumda cinsel taciz, usandırma ve fuhuşa zorlama olarak ortaya çıkmaktadır. Şiddetin doğrudan kullanımının yanı sıra, eğitim hakkının kısıtlanması, toplumsal alandan yoksun bırakılma ve yetersiz yasal düzenlemeler gibi dolaylı kullanımı kadınlar arasında şiddetin olumsuz etkisini genişletmektedir (United Nations Population Fund [UNFPA], 2005). Bu genişletilmiş şiddet ağı özellikle kadınlar için riskli durumlar yaratmaktadır. Eşleri tarafından mağdur edilmiş, düşük eğitim düzeyindeki, çocukluklarında cinsel tacize maruz kalmış veya büyüdükleri çevrede bunu gözlemlemiş kadınlar, şiddetin kurbanı olma konusunda yüksek risk altındadır. Çünkü onlar şiddeti özümser ve normalleştirirler, ilişkilerinde şiddet içeren davranışlara karşı koyamazlar. Bu, evde ve toplumda kadınların mağduriyetinin artmasına neden olur (UNFPA, 2005). Günlük yaşamda kadınlara karşı şiddet, kişisel veya kişilerarası sorun, aile içi şiddet veya ataerkil sosyal sistemin yarattığı bir sorun olarak çok farklı bakış açılarından her zaman ve her yerde görülebilir.

Bu araştırmanın kapsamında şiddete farklı kuramsal yaklaşımlar sunulacaktır, fakat ataerkil ve erkek egemen ideoloji penceresinden kadınlara karşı şiddet ana tartışma konusudur. Erkeklik ve erkek egemenliğin birbirinin yerine kullanılmasının erkeklik literatüründe tutarlı olmasını belirtmek gereklidir (Connell, 1995; Thompson ve Pleck, 1987; Vandello et al., 2008). Bu iki kullanım ile de biyolojik özellikler yerine toplumsal yapı kastedilmiştir.

1.1.4. Aile İçi Şiddetin Nedenleri

Şiddet literatüründe; genellikle kadınlara yönelen şiddet türlerinin yordayıcılarını belirlemek, soruna ilişkin önemli bir adımdır. Çeşitli neden, risk ve önleyici etkenlerle ilgili araştırmalar vardır. Fakat şiddet içeriğine ilişkin tek bir nedenden söz etmek imkânsızdır (Harway ve O'Neil, 1999; UNICEF, 2000; Walker,

2000; APA, 2002). Sosyokültürel ve psikolojik belirleyicilerin biyopsikolojik modellere entegre edilmesi gerekmektedir (APA, 1996a; cited in APA, 2002). Dutton (1985) kadın erkek şiddetinde ilgili etkenleri geniş kapsamlı bir değerlendirmeye alan ilk kuramcıdır. Dutton, dört düzeyden oluşan ve makrosistem, egzosistem, mikrosistem ve ontogenetik sistem olarak adlandırılan ekolojik bir çerçeve ileri sürmüştür. Macrosistem, çiftlerin yaşadığı toplumun etkilerine odaklanır. Genel kültürel inanışlar ve çiftin ilişkisini etkileyen değerler olan şiddet ve agresyonu da kapsar. Egzosistem, çiftlerin çalışma durumu, gelir düzeyi ve eğitim düzeylerini inceler. Mikrosistem, çiftlerin ilişkilerini ve ilişki geçmişlerini inceler. Buna ilişkisel tatmin ve aile geçmişindeki şiddet durumları da katılmaktadır. Son olarak ontogenetik sistem partnerleri tek tek incelemektedir. Bu bölümde alkol ve madde kullanımı, şiddet eğilimi ve psikopatolojiye bakılmaktadır.

Aynı doğrultuda Harway ve O'Neil (1999) erkeğin kadına yönelik şiddetini tanımlayacak çok değişkenli, nedensel bir model oluşturulması gerekliliğine dikkat çekmiştir. Bu zorunluluğa bağlı olarak makrotoplumsal, biyolojik/nöropsikolojik, psikolojik, sosyalleşme ve toplumsal cinsiyet rolüyle, bireysel özelliklerle, tutum ve algılarla ve ilişkisel etkenlerle ilgili çok değişkenli bir model oluşturmuşlardır. Makrotoplumsal etkenler, tarih boyunca geliştirilen kurumsal yapılar da dâhil olmak üzere, toplum içinde bireyleri doğrudan ve dolaylı olarak şiddete yönlendiren tüm durumları içerir. Biyolojik/nöropsikolojik etkenler şiddetin hormonal, nöroanatomik, genetik ve evrimsel boyutlarını içerir. Psikolojik etkenler bilişsel ve duygusal işleyişte, kişilerarası iletişimde, problem çözme ve davranış kontrolünde, bilinçli ve bilinçsiz bilgi işleme süreçlerini içerir. Bireye özgü özellikler, tutumlar, algıları, diğer kişilik ve kişisel nitelikleri ve değerleri açıklar. İlişkisel etkenler ise iletişim kalıpları ve ailesel deneyimleri de barındıran, partnerlerin süren kişilerarası ve sözel etkileşimlerini içerir.

Harway ve O'Neil'e göre, şiddet ilişkisini tam olarak anlayabilmek için bu etkenlerin hepsini beraber incelemek gerekmektedir. Walker'ın (1999) kapsamlı bir çalışmasında kadınların güvenlik açığı cinsiyet, politik yapı, dinsel inanışlar, genel anlamda şiddete bakış açısı ve kadına yönelik şiddet üzerinden belirlenmektedir.

Devlet destekli şiddet, sivil çatışmalar ve ülkeler arası göç gibi etkenler kadınların güvenlik açığına etki ederek, onları evlerinin içinde ve dışında mağdur etmektedir.

Watts ve Zimmerman (2002) kadınların eşitsizlik durumunun güvenlik açığına neden olduğunu iddia etmiştir. UNICEF (2000) sosyoekonomik güçlerin, aile ile ilgili kurumların, kadın cinselliği üzerindeki korku ve kontrolün, erkeklerin doğuştan üstünlüğü inancı ve geleneksel olarak kadının ve çocuğun özgür ve birey olduklarını reddeden mevzuat ve kültürel yaklaşımların, kadın ve erkek arasındaki eşitsiz güç ilişkisinin tarihsel yansımasını şiddetin yordayıcıları olarak belirtmiştir. UNICEF'e göre bu kompleks ve ilişkili sosyal ve kültürel etkenler kadınları şiddet mağduru yapmaktadır. Çok değişkenli bakışın dışında, psikolojik ve sosyolojik yaklaşımların mağduriyetle ilgili özgül etkenler olduğu saptanmıştır. Örneğin, sosyal öğrenme kuramı, aile kökenini doğrudan yetişkin şiddetinin yordayıcısı olarak kabul etmektedir. Bu kurama göre, hem model olarak, hem de pekiştirme ile şiddet davranışı öğrenilebilir (Helgeson, 2005).

Busby ve arkadaşlarının (2008) araştırmasına göre, ailesinde şiddete maruz kalanlar duygusal ilişkilerinde de şiddeti hem kurban, hem de fail olarak yaşamaktadırlar. Helgeson (2005) ailede ortaya çıkan şiddetin, sadece şiddetin uygulanışını öğretmediğini, aynı zamanda şiddet davranışının kabul edilebilir olduğunu öğretmektedir. Dahası, feminist kuram aile içi şiddetin köklerinin cinsiyet, güç ve erkeğin kadını domine ve kontrol etmek için uyguladığı davranışlara dayandığını varsayar (Dobash ve Dobash, 1979; Stacey, 1993; Anderson, 1997; Walker, 1999). Feminist bakış açısına göre, kadınlar erkek şiddetinin birincil hedefleridir ve şiddeti ortadan kaldırmanın tek yolu, iki cinsiyetin de sosyalleşmesiyle ilgili sorunların gözlenmesidir (Walker, 1999). Dobash ve Dobash'ın (1979) kuramına göre, erkeklerin aile içi şiddet uygulamasının nedeni kontrolün kendilerinde olmasını istemeleri ve kadının davranışlarını belirlemek istemeleridir. Bu tip düşünce ve davranışlar erkeğin üstünlüğüne ilişkin içselleştirilmiş ataerkil inanışlardır. Erkeklerin eşlerine şiddet uygulaması toplumsal olarak yaşatılmakta, agresiflik, erkek egemenliği, kadının itaati gibi kavramlar takdir görerek sürmektedir. Gerçek şu ki, erkekler fiziksel şiddeti kendi egemenliklerini güçlendirmek için bir araç olarak kullanmaktadır. Alternatif bir yaklaşıma göre,

kaynak kuramı gelir, eğitim gibi dış kaynakları mercek altına almaktadır (Anderson,1997). Kaynak kuramı Goode tarafından ileri sürülmüş, şiddetin ilişki içerisinde güç elde etmek için kullanılan bir kaynak olduğu savunulmuştur. Goode' e göre gelir veya eğitim düzeyi gibi diğer güç kaynaklarında kendini yetersiz gören kişi, telafi için şiddete yönelmektedir. Bu perspektife göre sosyodemografik pozisyon değil, partnerler arasındaki güç eşitsizliği mağdur ve fail kavramlarını ortaya çıkarmaktadır.

Kadına yönelik aile içi şiddet karmaşık bir sorundur. Sözü geçen araştırmalarda da görüldüğü gibi, aile içi şiddetin nedenleri sosyal, kültürel, biyolojik, psikolojik ve ilişkisel faktörlerin etkilerini de içermektedir. Bu nedenle, basit kavramlar ve tekil yaklaşımlar bu olguyu açıklamakta yeterli olmayacaktır. Kadına yönelik şiddetin ortaya çıkmasındaki neden ve nasılları saptamak için çok boyutlu interaktif etkenlere gereksinim duyulmaktadır.

1.1.5. Aile İçi Şiddetin Sonuçları

Kadınlara uygulanan aile içi şiddet, kurbanlar üzerinde ömür boyu süren fiziksel ve zihinsel sağlık sorunlarına neden olmakta, sosyal ve ekonomik alanlarda gelişimlerini engellemektedir (APA, 2002; WHO, 2005). Dünya Sağlık Örgütü'nün açıklamasına göre (WHO, 2005), kesitsel anketler, açık yaralanmalar ayrı tutulmak kaydıyla, şiddetin belirli sağlık sorunları oluşturduğunu ortaya koyamamaktadır. Buna rağmen, Dünya Sağlık Örgütü'nün birçok ülkede yaptığı araştırmalarda, aile içi şiddet ile fiziksel ve zihinsel hastalıklar arasında açık bir bağlantı olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer bir deyişle, tüm ülkelerden şiddet görmüş kadınlar, şiddet görmeyen hemcinslerine göre önemli ölçüde daha fazla fiziksel ve zihinsel sorun nedeniyle şikâyetlerde bulunmuşlardır.

En çok karşılaşılan fiziksel sağlık sorunları, yaralanma, ağrı, jinekolojik sorunlar, düşük, istenmeyen gebelik, pelvik iltihap, kronik pelvik ağrılar, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, baş ağrısı, bellek kaybı ve baş dönmesidir. En kötü durumlarda, aile içi şiddet, kadının ölümü ile sonuçlanmaktadır. Bu da kadınların şimdiki veya eski eşleri tarafından öldürülmüş olabilecekleri anlamına geliyor (UNICEF, 2000; WHO, 2005). Depresyon, düşük özgüven, endişe, korku, cinsel işlev bozuklukları,

iştahsızlık, obsesif kompulsif bozukluk ve travma sonrası stres rahatsızlığı gibi zihinsel sorunlar en çok rapor edilenlerden bazılarıdır. Hepsinden öte, şiddet gören kadınlar, görmeyen hemcinslerine göre intihara daha fazla meyillidirler ve hatta intiharı denemişlerdir.

Aile içi şiddet, şiddete tanık olan ve/veya maruz kalan çocuklarda da sağlık ve davranış bozukluklarına yol açmaktadır (UNICEF, 2000). İki olayın da aynı aile içinde olması daha ciddi ve karmaşık sorunlara neden olmaktadır. Araştırmalar gösteriyor ki, aile içi şiddete maruz kalan çocuklar, okulda yalnızlık, yakın arkadaşlarla çatışma (McCloskey & Stuewig, 2001) gibi sorunların yanı sıra, yüksek düzeyde endişe, depresyon ve içe kapanıklık gibi çeşitli zihinsel sorunlar yaşamaktadırlar (Jouriles, et al., 2001).

“Peki, neden boşanmıyor?” sorusu, şiddet kurbanları ile ilgili muhtemelen en sık sorulan sorudur. Helgeson’a göre (2005), bu sorunun yanıtı kurbanın karakteristik özelliklerinden çok, olayın özelliklerine bağlıdır. Benzer bir görüş olarak, LaViolette ve Barnett (2000) kadınların neden boşanmadığı veya boşanıp yeniden döndüğüyle ilgili nedenleri listelemişlerdir. Kırk beş maddeden oluşan bu liste, güç farklılıkları, boşanmanın toplumsal sonuçları, cinsel yönelimin açığa çıkmasından korkmak, öğrenilmiş çaresizlik, öğrenilmiş umutsuzluk, zarar görme veya öldürülme korkusu, çocuklarını kaybetme korkusu, psikolojik bağımlılık ve ekonomik kısıtlamaları içermektedir (APA, 2002). Dobash ve Dobash (1998), konuyu daha ileri taşımış ve kadınların terk etme seçeneğini engelleyen özgül sosyal etkenleri tanımlamışlardır. Bu faktörlerden bazıları, sosyal statü kaybı, aile ve yakın çevrenin onaylamaması ve evliliği bitirmede hatalı ve suçlu hissetmedir. Bu etkenler birlikte ele alındığında, kadının kararının sosyal, kültürel, psikolojik ve ekonomik etkenlere bağlı olduğu ortaya çıkmaktadır.

1.1.6. Şiddetin Doğurduğu Durumlar

Yakın partnerden görülen kötü muamele, kadının ruhsal sağlık sorunları için kaynaktır. Şiddete maruz kalan pek çok kadın için gelecekte meydana gelecek başka bir olayı bekleme ve bu olayın gerçekleşmesinden endişe etme, dövülmüş olmaktan daha fazla zarar vericidir.

Golding'in (1999) şiddete maruz kalan kadınlardaki depresyon, intihar girişimi, alkol ve madde kullanımı ile travma sonrası stres bozukluğunun (TSSB) sıklığı üzerine yapılmış 40'in üzerinde araştırmayı incelediği meta-analizde; şiddete maruz kalan kadınlar arasındaki ruhsal sağlık problemlerinin yaygınlığını inceleyen 18 çalışmada katılımcıların %47.6'sının depresyon, 13 çalışmada %17.9'unun intihar girişimi, 11 çalışmada %63.8'inin TSSB, 10 çalışmada %18.5'inin alkol kullanımı ve 4 çalışmada %8.9'unun madde kullanımı bildirdiğini saptamıştır. Şiddete maruz kalma, yukarıda sayılan sorunlar açısından risk etkenidir. Bir başka çalışmada, araştırmaya katılan şiddete uğramış kadınların %76.7'sinde depresyon, %75'inde anksiyete belirtilerinin olduğu bulunmuştur.

Şiddetin diğer psikolojik sonuçları arasında düşük benlik saygısı, artan düzeyde anksiyete, yeme bozuklukları, cinsel işlev bozuklukları, obsesif-kompulsif bozukluk, yaygın anksiyete bozukluğu sayılabilir. Kendilerini aşağı hissedebilirler, kendileri ve diğerleri ile ilgili gerçekçi olmayan yüksek beklentiler içerisine girebilirler, eleştiriye karşı aşırı duyarlıdır ve genel olarak kendilerini 'kaybeden' olarak görebilirler.

Carlson (2002) yaptığı çalışmada, depresyon ve anksiyete belirtilerinin kötü muamelenin tüm tipleriyle yüksek oranda ilişkili olduğunu; çocukluk çağındaki kötü muamelenin, yetişkinlikte geçmişte yaşanan kötü muamelenin ve halen yaşanan kötü muamelenin de bağlantılı olduğunu bulmuştur.

Kötü muameleyi izleyen dönemde etkili baş etmenin derecesi ile kadının kötü muamele üzerinde algıladığı kontrolünün derecesi, kötü muameleye maruz kalan kadının depresif belirtiler geliştirmesinde önemli rol oynarlar. Woods'un yaptığı boylamsal bir araştırmada şiddete maruz kalan kadınların %44-66'sının partnerlerinden ayrıldıktan sonra ortalama dokuz yıl içinde TSSB belirtileri yaşadıkları bulunmuştur. Yetişkinlik döneminde partner şiddetini bildiren kadınların çocukluk döneminde ve/veya yetişkinlik döneminde de fiziksel, cinsel, duygusal kötü muamele veya ihmal öyküleri vardır. Bu kadınlarda depresyon, TSSB, anksiyete, fiziksel saldırı, anti sosyal davranış, suçluluk, kişilerarası ilişkilerde sorun, kendine zarar verme davranışları, yeniden mağduriyet, süren bilişsel çarpıtmalar ve öfke görülmektedir.

1.1.7. Türkiye’de Aile İçi Şiddet

Türkiye’de yapılan yerel ve ulusal araştırmalar, kadına yönelik şiddet mağdurlarının yaygın olduğunu göstermiştir. Aynı zamanda araştırmalar sosyodemografik etkenle şiddet arasında anlamlı bir korelasyon bulmuştur. Bu sosyoekonomik etkenlerin arasında eğitim düzeyi, gelir düzeyi, çocuk sayısı ve evi paylaşan diğer bireyler yer almaktadır.

Altınay ve Arat (2007) Türkiye’de kadına yönelik şiddetle ilgili birkaç araştırma yürütmüştür. Araştırmacılar şiddetin düzeyi kadar, nedenlerine de bakan, 1800 kadın katılımcılı bir araştırma yürütmüşlerdir. Yaptıkları araştırma Türkiye’de kadına yönelik şiddet ile ilgili yürütölen ilk betimsel araştırma özelliği taşımaktadır. Araştırma sonucuna göre, katılımcılardan %35’i yaşamlarında en az bir kez fiziksel şiddete maruz kaldıklarını belirtmiştir. şiddete maruz kalan katılımcılardan %49’u ise, maruz kaldıkları şiddeti kimseye anlatmadıklarını belirtmiştir.

Yaşam boyu görölme yaygınlığına bakıldığında, anne-baba onayıyla evlenen kadınların %28’inin, görücü usulöyle evlenenlerin %37’sinin, ailelerin onayı olmadan evlenen kadınların %49’unun fiziksel şiddete maruz kaldıkları görölmüştür.

Fiziksel şiddet oranları gelir düzeyine göre de değişmektedir. Gelir düzeyi düşük olan kadınlarda şiddete maruz kalma oranı (%43) gelir düzeyi yüksek olan kadınlara göre (%23) daha yüksektir.

Araştırmacılar sonuçlarla ilgili önemli bir noktaya da dikkat çekmiştir. Öğrenim düzeyi yüksek olan kadın ve erkeklerin utanç duyabilecekleri için şiddet geçmişini saklayarak, yanlış veya eksik bilgilendirme yapabileceklerini ileri sürmüşlerdir. Aynı zamanda gelir kaynağının belirsiz olmasının da önemli bir risk etkeni olduğunu ileri sürmüşlerdir. şiddet riski, kadın kocasından fazla kazanç elde ettiğinde artarken, eşit kazançta azalmaktadır.

Kadınların %14’ü yaşamlarında en az bir kez cinsel ilişkiye zorlandıklarını belirtmiştir. Kadınların %60’ı başka insanlarla görüşmeden önce, %70’i ise ailelerini görmeden veya alışverişe çıkmadan önce eşlerinden izin aldıklarını belirtmiştir.

Kadınların %84.4'ü kadına yönelik şiddetin kabul edilemez olduğunu, hiçbir durumda haklı gösterilemeyeceğini belirtmiştir.

Hacettepe Üniversitesi'nin yürüttüğü ve Türkiye Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının yayınladığı Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Raporuna göre 24,048 hanede, kadınların %42'si fiziksel ve/veya cinsel, %39'u fiziksel, %15'i cinsel şiddete yaşamlarında en az bir kere maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Rapor aynı zamanda bize şunu da göstermektedir; cinsel şiddet genellikle fiziksel şiddetle beraber ortaya çıkmaktadır. Ayrıca fiziksel ve/veya cinsel şiddete yaşam boyu maruz kalma oranı yaşla beraber artmaktadır.

Son bir yıl içindeki dağılıma bakıldığında, genç kadın grubunun şiddete maruz kalma oranı diğer gruplardan daha yüksek görülmektedir. Bu da şiddet eyleminin evliliğin ilk dönemlerinden itibaren başladığını göstermektedir. Ekonomik koşullar ve eğitim düzeyi arttıkça, bildirilen şiddet oranı düşmüştür. Eğitim düzeyi yükseldikçe şiddet azalmış görünse de, eğitilmiş kadınların %27.2'si de şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Sonuç itibariyle tam olarak koruma sağlamasa bile, yaşam kalitesi arttıkça şiddet davranışı azalıyor denebilir. Araştırmaya katılan kadınların %44'ü yaşamlarında en az bir kere duygusal şiddete maruz bırakıldıklarını belirtmiştir. Kadınların %23'ü ise eşlerinin çalışmalarını engellediğini veya işi bırakmaya zorladığını belirtmiştir.

Araştırmada aynı zamanda aile içi kadına yönelik şiddetin direk ve indirek negatif etkileri de incelenmiştir. Şiddet yaşantısını raporlayan kadınların fiziksel veya ruhsal hastalık yaşama oranı, şiddete maruz kalmayan kadınlara oranla 3 kat daha fazla olarak belirlenmiştir.

Bir diğer Türkiye odaklı araştırmada ise (Akar ve arkadaşları, 2010), kadınların %77.9'u en az bir şiddet türüne, %60.4'ü ekonomik şiddete, %59.6'sı kontrol davranışlarına, %39.7'si duygusal şiddete, %29.9'u fiziksel şiddete ve %31.3'ü cinsel şiddete maruz bırakıldıklarını belirtmiştir. Araştırmada kadınların aile içi şiddete maruz kalma durumunun risk etkenleri olarak kalabalık ailede yaşamak, düşük aylık gelire sahip olmak, kadının yaşı, düşük eğitim düzeyi, kocanın eğitim düzeyinin düşük olması, kocanın kumar ve/veya alkol alışkanlığının olması, kocanın

şiddet içerikli filmler veya TV dizileri izleme alışkanlığının olması, kadının kendi ailesi tarafından şiddet görmüş olması veya kadının kendi anne-babası arasında bir şiddet yaşantısı olması, kocanın anne-babasının şiddet yaşantısı olması gibi etkenlerin altı çizilmiştir.

Sivas'ta yapılan bir diğer araştırmada, kadına yönelik şiddet davranışları ve ilgili risk etkenleri ele alınmıştır (Kocacık & Doğan, 2006). Araştırma göstermiştir ki, kadınların %52'si en az bir şiddet türüne maruz kalmıştır. Sözlü şiddet en sık rastlanan şiddet türü olup (%53.8), fiziksel şiddet (%38.3) onu izlemektedir. Ekonomik sorunlar şiddetin en önemli yordayıcısı olarak belirtilmiştir. Kültürel ve psikolojik etkenler ise diğer önemli etkenler olarak belirtilmiştir. Şiddete uğrayan kadınların %45'i 30-34 yaş aralığında ve ilköğretim mezunu olduklarını, %73.6'sı ev kadını, %91.7'si evli, %71'i çocukluğunda da şiddete maruz kaldığını ve %45.2'si ayda birkaç kez şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Sivas örneğine bakarak düşük gelir düzeyindeki ailelerin, aile içi şiddet oranlarında en büyük paydayı alan aileler olduğu söylenebilir. Araştırmacılar sonuçlardaki yaygınlığı tahminlerinin de ötesinde bulduklarını belirtmişlerdir.

Aile içi şiddet konusuyla ilgili Denizli'de yapılan benzer bir çalışmada kadınların %52.5'i yaşamlarında en az bir kere şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Şiddetin sıklığı en az haftada bir olarak belirtilirken, en sık rastlanan şiddet türü sözlü ve fiziksel şiddet olarak belirtilmiştir. Sivas örneğine benzer şekilde şiddetin en önemli yordayıcısı olarak ekonomik sorunlar gösterilmiştir.

Bursa'da erkeklerle yapılan bir araştırmada erkeklerin eşlerini dövme davranışı incelenmiştir (Özçakır et al., 2008). Araştırma aynı zamanda şiddetin olası yordayıcılarını da ortaya çıkarmayı hedeflemiştir. Araştırmada eş dövme davranışının yaşam boyu yaygınlığı %29 olarak bulunmuştur. Erkeklerin %18'i eşlerini dövmeye hakkı olduğunu düşünmektedir. Sözlü saldırı şiddet tipleri arasında en yaygın olarak görülenidir. Erkeklerin %58.5'i evlilikleri boyunca en az bir kez eşlerine bağırdıklarını veya küfür ettiklerini belirtmiştir. Bununla beraber erkeklerin %47.7'si çocukluklarında fiziksel şiddete maruz kalmıştır. Ayrıca araştırmada elde edilen diğer sonuçlarda şiddetin yordayıcısı olarak kadının düşük eğitim düzeyi, çok sayıda çocuk sahibi olmak, çocuklukta dayak yeme öyküsü ve alkol kullanımı

etkenleri elde edilmiştir. Ulusal ve bölgesel araştırmalar baştan sona ele alındığında kadınlara yönelik aile içi şiddetin Türkiye’de yaygın bir problem olduğu görülmektedir. Elde edilen nesnel verilerle “kadınların fiziksel ve psikolojik olarak kendini en rahat hissetmesi gereken yer olan evlerinde nasıl hissettikleri” sorusu akla gelmektedir. Araştırmalarda ortaya çıkan verilerle, kadına yönelik şiddet davranışı artık kapalı kapılar ardında kalmayacaktır.

1.2. Cinsiyetçilik ve şiddetle İlişkisi

1.2.1. Cinsiyetçilik ve elişik Duygulu Cinsiyetçilik

Ataerkillik daha önce, toplumun siyasal, yasal, ailesel, ekonomik veya dinsel katmanlarında, bir erkeğin kadınları domine ederek kontrolü ele alması olarak tanımlanmıştı (Johnson, 1005; Kandiyoti, 1995). Erkekler ailelerde aile reisi, yönetici, karar verici ve geçimi sağlayan kimseler olarak kadınların sorumluluğunu ve onurunu korurlar. Bu nedenle, kadınların erkeğin otoritesini sarsacak herhangi bir davranışı cezalandırmayı gerektirir (Vandello & Cohen, 2003). Ataerkil ideoloji insanların kadınlar hakkındaki algı ve inançlarını yönlendirmede bazı dinamikleri korur ve cinsiyetçi ideolojiyi destekler (Cameron, 1977). Türkiye’de ataerkil aile yapısını destekleyen erkekler, eş tacizinde kadınları daha çok suçlamaktadır. Erkeklerle göre eş tacizinin mantıklı nedeni, çoğunlukla kadınlara karşı cinsiyetçi davranışları kanıtlayan, bizzat kadının kendi cinsiyetidir (Yigzaw et al., 2010; Haj-Yahia, 2000).

Sosyal psikolojide cinsiyetçilik, kadınların cinsiyet olarak bayağı veya farklı olmaları varsayımına dayanan olumsuz tutum veya ayrımcı davranış olarak tanımlanır (Cameron, 1977; Akt.: Sakallı-Uğurlu, 2001, p.601). Cinsiyetçilik, cinsiyet rollerinin ayırımında, iş tanımlarında, eğitimde, medyada veya günlük yaşamda kadınların bayağı bir durumda görülmelerinden saptanabilir. Cinsiyetçiliğin bir rneği, televizyon programlarında veya kitaplarda erkeğin lider veya st düzeyde, kadınların ev kadınları olarak betimlenmesidir (Miedzian, 1991). Bu bağlamda cinsiyetçi yaklaşımlar ataerkilliğin çok temel bir kuralını yansıtır: Kadınlara baskı. Bununla birlikte, cinsiyetçilik tek boyutlu bir olgu değildir, çünkü cinsiyetçilik kadınları gemberinin dışında tutar ama aynı zamanda kadınları koruma, aşk ve cinsel yakınlık kurmak için yakında tutar (Glick & Fiske, 1996). Bu yüzden çelişik

duygulu cinsiyetçilik kadınlara karşı şiddete bağlantısıyla karşımıza çıkar. Glick and Fiske kararsız cinsiyetçiliği erkek egemenliğinin ve kadın cinselliğinin bir arada var olması olarak tanımlar. Kararsız inanışların birlikte yaşamaları, kadınların basmakalıp cinsiyet rollerine bağlı kalıp saf ve korunmaya muhtaç olduklarında kadınlara karşı sevecen davranışlar oluştururken (olumlu cinsiyetçilik), erkeklere itaatsizliklerinde düşmanlık yaratır (düşmanca cinsiyetçilik).

Düşmanca cinsiyetçilik kadınların erkek otoritesini onaylamalarıyla ilgili olumsuz basmakalıp önyargıları içerir, bu nedenle şiddete eğilimde olumsuz etkileri vardır. Buna karşılık, yardımsever cinsiyetçilik, erkeklerin kadınları narin ve kırılgan olarak algıladıkları için yardımsever davranışları kadar, kadınlarla cinsel ve duygusal ilişki ihtiyaçlarını içerir. Bu nedenle, olumsuz tutum ve davranışlar ile sonuçlanmaz (Glick and Fiske, 1996). Sakallı' ya göre (2001), düşmanca cinsiyetçilik, erkekler ve kadınlar arasında güç eşitsizliği ile ilgili inançlar ile bağlandığından ataerkilliğin bir yansıması olarak kabul edilebilir.

Glick ve arkadaşları (2002) Türkiye ve Brezilya'da yaptıkları araştırmada, düşmanca cinsiyetçiliğin kadına yönelik şiddeti kabul edilebilir görme belirleyicisi olduğu ve pozitif cinsiyetçilikte böyle bir belirleyicilikten söz edilemeyeceğini belirtmişlerdir. Dahası, pozitif cinsiyetçi tutumlara bakıldığında kadın ve erkekler arasında bir fark görülmezken, düşmanca tutumlarda erkeklerin kadınlardan daha katı olduğu ileri sürülmüştür. Özellikle, Türkiye'deki toplum ve kültür yapısı tüm alanlarda kadın üzerinde erkek otoritesini dikte eden ataerkil kurallara dayanmaktadır (Kandiyoti, 1995).

Kandiyoti, Türkiye'de heteroseksüel aile yapısının ve erkeğin ev ortamında kadın ve çocukları domine edebilme başarısının değerli olmasının cinsiyetçi ideolojinin uygulanmasına olanak sağladığına dikkat çekmiştir. Bu kültürde, Sakallı Uğurlu (2001) ataerkil sosyal yapıyı destekleyen ve kadınlara yönelik düşmanca tutumları onaylayan erkeklerin, kadına yönelik fiziksel şiddeti daha kabul edilebilir gördüğünü bulmuştur. Düşmanca cinsiyetçilik tutumuna sahip erkeklerin evlilik içerisinde uygulanan şiddeti kabul edilebilir gördüğü bir başka çalışmayla daha desteklenmiştir (Ulu, 2003). Düşmanca cinsiyetçiliğin, ataerkilliğin bir yansıması olarak, kadına yönelik şiddet ve bunun kabul görmesi üzerinde önemli etkileri

olduğunu ortaya çıkarmıştır. Yine de, bu araştırmada şiddet kavramı cinsiyetçilik üzerinden değil erkekliğin yeniden inşası üzerinden yürütülmüştür. Çünkü erkekliğin ataerkini (Kandiyoti, 1995; Connell, 1995), ataerkinin cinsiyetçiliği beslediği düşüncesine dayanarak (Sakallı, 2001), bu araştırmada güç ve şiddet yapısını anlamak için erkeklik olgusu üzerinde çalışılmıştır.

1.2.2. Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Kuramı

Cinsiyetçilik ilk kez “hatalı ve inatçı genellemeye dayalı antipati” şeklinde tanımlanan, önyargıya karşılık gelen kadın düşmanlığının yansıması olarak kavramsallaştırılmıştır. Allport’un (1954) yaptığı önyargının bu tanımı ile ilgili olarak, kadınlara ilişkin öznel pozitif tutumu ve imgeyi barındırmadığı için, Glick ve Fiske (1996) cinsiyetçiliğin basit bir önyargı olarak tanımlanamayacağını vurgulamışlardır. Yakından bağlantılı, birbirine bağlı, ama yine de erkek egemen olması nedeniyle cinsiyet ilişkileri, cinsiyetçiliğin daha derin olarak anlaşılmasını gerektirmektedir. Bu görüşün ışığında, Glick ve Fiske (1996) Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Kuramını (Ambivalent Sexism Theory, AST) ileri sürmüşlerdir.

AST’ ye göre, cinsiyetçi ideoloji kalıplaşmış cinsiyet rollerini kadınlara karşı tutunulan düşmanca tutumlar/kalıplar ve müşfik tutumlar/kalıplar olarak iki şekilde kabul edilir. Bu düşmanca ve müşfik tutumların kaynakları babacanlık (paternalizm) (korumacıya karşın baskın), cinsiyet farklılıkları (tamamlayıcıya karşın rekabetçi) ve heteroseksüellik (samimiyete karşın düşmanca) olarak kategorize edilebilir. Her kaynak için gösterilen alt kategoriler, kaynaklardaki çelişkiyi ortaya koyan düşmanca ve iyimser yönleridir.

Düşmanca cinsiyetçiliğin kaynağı olarak baskın babacan yaklaşım, toplumda erkek baskınlığını kabulü içerir ve kadınlar için ruhsal yetersizlik iddiası ile bu baskınlığı haklı gösterir. Diğer yandan koruyucu babacan yaklaşım, kadının zayıflığının kabulünü ve korunma ihtiyacını öznel bir olumlu şefkat ile benimser. Benzer olarak, rekabetçi cinsiyet farklılığı önemli sosyal kurumların idaresinde sadece erkeklerin yetkin olduğu algısıyla erkeğin yapısal gücünün kabullenişine yönelten bir kaynaktır. Erkeğin ev dışında, kadının evde çalışmasını öngören iş bölümü bu kabullenişin sonucudur. Tamamlayıcı cinsiyet farklılığı, kadınları diğer

insanların duygularına duyarlı olmama gibi, erkeklerin sahip olmadığına inanılan belirli olumlu özelliklerle ilişkilendirerek bu eşit olmayan farklılıkla ilgili öznel olumlu bir duygu ortaya koyar. Heteroseksüel düşmanlık, heteroseksüellik kaynağının düşmanca yönü olarak, kadınların erkekleri manipüle etmek ve erkeklere hükmetmek için cinselliklerini kullandıkları inancından çıkmıştır. Pozitif tarafta, heteroseksüel cinsel ilişki erkeklerin kadınlar ile yakınlıkları için güçlü cinsel ve psikolojik motivasyonunu içerir.

Kuramın sunumuna ek olarak, Glick ve Fiske (1996) çelişik duygulu cinsiyetçiliğin yukarıda belirtilen kaynaklara olan uyumunu belirlemek için, Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği geliştirmişlerdir. Ölçek, çelişik duygulu cinsiyetçiliğin araştırılmasına olanak verdiği kadar, düşmanca ve olumlu cinsiyetçiliklerin de ayrı ayrı araştırılmasına olanak sağlamıştır. AST' ye kanıt sağlayan çalışmalar (Glick & Fiske, 1996; Glick et al., 2000) kuramın doğruluğunu varsaymakta ve farklı kültürlerde çelişik duygulu cinsiyetçiliğin varlığını açığa vurmaktadır. Çelişik duygulu cinsiyetçiliğin çeşitli ülkelerdeki tutarlılığı da onaylanmıştır. Örneğin, 19 uluslu bir çalışmada (Glick et al., 2000), olumlu cinsiyetçiliğin hem kadınlar, hem de erkekler tarafından desteklendiği, düşmanca cinsiyetçiliğin kadınlar tarafından desteklenmediği bulunmuştur.

Kuramsal, deneysel ve kültürler arası durum, sağlanmış olan kararsız cinsiyetçilik kavramı bedeninin kabulü algısı (Forbes et al., 2004), dindarlık (Burn & Busso, 2005), onur anlayışı (Işık, 2008), cinsel taciz (Russell & Trigg, 2004; Salman, 2007; Turgut, 2007) ve tecavüz kurbanlarına karşı davranışlar (Sakallı-Uğurlu ve ark., 2007) gibi çeşitli konularda araştırmaları tetiklemiştir. Güncel çalışma ile ilişki, kadına karşı aile içi şiddete karşı tutumlar, bir sonraki bölümde üzerinde durulacak olan AST çerçevesinin konularındandır. Cinsiyetçilik ve eş istismarına karşı tutumlar arasındaki ilişki, şimdiye kadar birkaç çalışmada işlenmiştir (Allen et al., 2008; Sakallı, 2001; Sakallı-Uğurlu & Ulu, 2003).

Örneğin, Sakallı (2001) üniversite öğrencileri ile yaptığı bir çalışmada düşmanca cinsiyetçiliğin eş dövme lehinde tutumları öngördüğünü açığa çıkarmıştır. Diğer taraftan olumlu cinsiyetçilik, düşmanca cinsiyetçiliğin kontrol altına alındığı durumlarda eş dövme konusunda olumlu tutumlar öngörülmemiştir. Benzer bir

şekilde, Sakallı-Uğurlu ve Ulu (2003) öğrenci olan ve olmayan örnekler arasında evlilikte kadına şiddete karşı tutumlar ve çelişik duygulu cinsiyetçilik arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Sonuçlar, erkekler için düşmanca cinsiyetçiliğin evlilikte kadına sözlü-fiziksel şiddete karşı ve şiddet nedeniyle olan ayrılmalara karşı tutumlarını öngörmüştür. Ancak kadınlar için, düşmanca ve olumlu cinsiyetçiliğin evlilikte kadına sözlü şiddete karşı tutumlar öngörürken, şiddet nedeniyle olan ayrılmalara karşı tutumları ve evlilikte kadına fiziksel şiddete karşı tutumları öngörmemiştir.

Çelişik duygulu cinsiyetçilik ve eş dövme arasındaki ilişkiyi araştıran başka bir çalışma (Glick et al., 2002), düşmanca cinsiyetçiliğin eş dövmeye karşı destekleyici tutumlar öngördüğünü göstermiştir. Bu çalışmada, pozitif cinsiyetçiliğin eş dövme ile ilgili olmadığı açığa çıkmıştır. Bu bulgular, evlilikte kadına şiddete karşı tutumlar ve olumlu cinsiyetçilik arasındaki ilişkiyle ilgili olarak bazı konuları açıklanmamış olarak bırakmıştır. Allen et al.'e (2008) göre olumlu cinsiyetçilik, kadınların kendileri için belirlenmiş ve kısıtlanmış rollerinden ayrılmadıkları sürece aile içi şiddette koruyucu olabilir. Bu düşüncüyü desteklemek için, onlar tecavüz kurbanlarıyla ilgili araştırmaların bulgularını vurgulamaktadır. Bu bulgularda, tecavüzün mazur görülebilir olarak değerlendirilebildiği durumlar, kadınların olumlu cinsiyetçi ideolojik normlarına tecavüz olarak tasnif edilenlere uyanlardır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

İstanbul ilindeki 18-65 yaşları arasındaki bireylerin kadına yönelik aile içi şiddeti meşru görme tutumunun saldırgan ve cinsiyetçi tutumlar yönünden karşılaştırılmasını hedefleyen bu araştırma “tarama modeli” olarak tasarlanmıştır. Tarama modelleri, geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma türleridir. Araştırmaya konu olan olay, birey ve/veya nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez.

2.2. Araştırmanın Problemi

Kadına yönelik aile içi şiddet konusu ayrıntılarıyla ele aldığımız gibi, tarih boyunca birçok araştırmaya konu olmuş, çok farklı değişkenlerle ilişkisi incelenmiştir. Literatür taraması yaparken dikkat çeken unsurlardan biri, saldırganlık ve cinsiyetçilik etkenlerinin beraberce aile içi şiddet konusunda incelenmediğidir. Saldırgan ve cinsiyetçi tutumların kadına yönelik aile içi şiddeti meşru görme tutumunu ne yönde etkilediği araştırmanın temelini oluşturmuştur.

2.3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada İstanbul ilindeki 18-65 yaşları arasındaki bireylerin kadına yönelik aile içi şiddeti meşru görme tutumunun saldırgan ve cinsiyetçi tutumlar yönünden karşılaştırılması hedeflenmektedir. Araştırmanın amacı, kadına yönelik aile içi şiddet tutumunu cinsiyetçi ve saldırgan tutumların bazı alt boyutları yönünden karşılaştırmasını yapmaktır. Bu amaçla izlenen yolda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

2.4. Alt Problemler

I. Çelişik duygulu cinsiyetçilik tutumunun, kadına yönelik şiddeti doğal görme tutumu üzerinde anlamlı bir etkisi var mıdır?

II. Saldırgan tutumların, kadına yönelik şiddeti doğal görme tutumu üzerinde anlamlı bir etkisi var mıdır?

2.5. Araştırmanın Hipotezleri

H₁: Cinsiyetçilik ile kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₂: Saldırganlık ile kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₃: Cinsiyetçilik ile kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₄: Saldırganlık ile kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

2.6. Araştırmanın Önemi

Tarih boyunca süregelen kadına yönelik şiddet tutumu tıp, psikoloji ve sosyoloji araştırmalarında öncelik verilen konulardan biri durumundadır. Her çalışma sonrası kendini geliştiren, üzerine yeni bulgular eklenen bu kavram, cinsiyetçilik ve saldırgan tutumları ön plana çıkararak aynı önemle araştırma konularında yer bulmasına öncü olmuştur. Kadına yönelik şiddetin çeşitli değişkenlerle arasındaki ilişkiler incelenmiş, ancak literatür çerçevesinde doğrudan şiddeti meşru görme, saldırganlık ve cinsiyetçilik tutumları kadın ve erkek bireyler üzerinden çalışılmamıştır. Bu anlamda bu çalışma, yetişkin bireylerin cinsiyetçi ve saldırgan tutumlar gösterip göstermemesinin kadına yönelik şiddeti doğal görme tutumu göstermelerine ne derece etki ettiğini ortaya koyarak, kadına yönelik şiddetin önlenmesi çalışmalarında kullanılabilir bir veri oluşturacak niteliktedir.

2.7. Sayıtlar

Araştırmada yer alan sayıtlar şunlardır:

1. On sekiz-atmış beş yaşları arasındaki bireylere verilen veri toplama araçlarına bu bireylerin verdikleri yanıtların doğru ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.
2. Veri toplamak için kullanılan veri toplama araçlarının araştırmanın amacına yönelik elde edilecek bilgiler için uygun ve yeterli olduğu varsayılmıştır.
3. Veri toplama araçlarıyla elde edilen bilgilerin araştırmaya katılan bireylerin görüşlerini tam olarak yansıttığı varsayılmıştır.

2.8. Sınırlılıklar

Bu araştırma, İstanbul'da oturan 18-65 yaşları arasındaki kadınlar ve erkeklerle sınırlandırılmıştır.

2.9. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini İstanbul'da oturan 18-65 yaşları arasındaki kadınlar ve erkekler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu ise, İstanbul'da oturan 18-65 yaşları arasındaki 767 kadın ve erkek oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemi, örneklem yöntemlerinden basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilmiştir.

2.10. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada dört farklı veri toplama aracı kullanılmıştır. İlk olarak araştırmaya katılan örneklem grubunun demografik bilgilerini toplamak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu (KBF) uygulanmıştır. Diğer veri toplama araçları, örneklem grubunun kadına yönelik şiddetin meşrutiyet düzeyini ölçmek için Evlilikte Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştırıcı İçerikler Ölçeği (KŞMÖ), cinsiyetçilik tutumunu ölçmek için Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği (CÖ), saldırgan tutumları ölçmek için Saldırganlık Envanteri (BPSÖ) kullanılmıştır. Ölçeklere ait ayrıntılı bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

2.10.1. Demografik Bilgi Formu

Araştırmada katılımcıların cinsiyet, medeni durum, yaş, gelir durumu, yaşanılan yer, büyüdüğü aile, öğrenim durumu, meslek, çalışma durumu, var ise partner ile birliktelik süresi, var ise çocuk sayısı, evde beraber yaşanılan anne-baba veya partner tarafından şiddete uğrayıp uğramadıkları, yaşamlarının herhangi bir döneminde kadına yönelik şiddete tanık olup olmadıkları kişisel bilgilerini toplamak amacıyla, araştırmacı tarafından oluşturulan 14 soruluk kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

2.10.2. Evlilikte Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştıran İçerikler Ölçeği

Araştırmada, Saunders ve ark. (1987) tarafından geliştirilen Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştıran İçerikler Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, 22 madde içermektedir ve beşli Likert tipi ölçeğe göre düzenlenmiştir (1-yüksek meşru görme düzeyi, 5-düşük meşru görme düzeyini ifade eder). Ölçeğin güvenilirliği için Cronbach alfa katsayısı .85 olarak belirlenmiştir. Ölçek maddeleri iki faktöriyel bileşene (kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi, kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi) göre kategorize edilmiştir.

2.10.3. Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği (ÇDCÖ)

Bu araştırmada, Glick ve Fiske (1996) tarafından geliştirilen Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği (Ambivalent Sexism Inventory) kullanılmıştır. Ölçek, 20 madde içermektedir ve beşli Likert tipi ölçeğe göre düzenlenmiştir (1-yüksek cinsiyetçilik düzeyi, 5-düşük cinsiyetçilik düzeyini ifade eder.)

Ölçeğin maddeleri, 4 faktöriyel bileşene göre kategorize edilmiştir.

- a) Düşmanca cinsiyetçilik ($\alpha = .87$)
- b) Korumacı cinsiyetçilik ($\alpha = .78$)
- c) Koruyucu ataerkillik ($\alpha = .70$)
- d) Cinsiyetler arası tamamlayıcı farklılaştırma ($\alpha = .60$) olarak adlandırılmıştır.

ÇDCÖ'nün güvenilirliği için Cronbach alfa katsayısı .85 olarak belirlenmiştir. Düşmanca cinsiyetçilik için Cronbach alfa katsayısı .87 iken, korumacı cinsiyetçilik için Cronbach alfa katsayısı .78 olarak bulunmuştur. .70 katsayısının güvenilirlik için yeterli görüldüğü belirtilmiştir (Sakallı-Ugurlu, 2002).

2.10.4. Saldırganlık Envanteri

Yapılan çalışmada, Buss ve Perry'nin "Buss-Perry Aggression Questionnaire" (1992) Saldırganlık Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, 29 madde içermektedir ve 5'li Likert tipi ölçeğe göre düzenlenmiştir (1-yüksek saldırganlık düzeyi, 5-düşük saldırganlık düzeyini ifade eder.)

Ölçeğin maddeleri, 4 faktöriyel bileşene göre kategorize edilmiştir.

- (a) Fiziksel saldırganlık (13.,8.,2.,11.,25.,16.,29.,22. ve 5. maddeler)
- (b) Düşmanlık (20.,24.,3.,26.,10.,15., 7. ve 17. maddeler)
- (c) Öfke (19.,28.,1.,18.,9.,23. ve 12. maddeler)
- (d) Sözel saldırganlık (27.,6.,21.,14. ve 4. maddeler) şeklinde adlandırılmıştır.

Tüm ölçek için elde edilen Cronbach alfa değeri 0.85, fiziksel saldırganlık için elde edilen Cronbach alfa değeri 0.78, sözel saldırganlık için elde edilen Cronbach alfa değeri 0.48, öfke için elde edilen Cronbach alfa değeri 0.76, düşmanlık için elde edilen Cronbach alfa değeri 0.71'dir. Test-tekrar test güvenilirliğini belirlemek için, 53 katılımcıya 4 hafta sonra tekrar ölçek uygulanmıştır. Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmış ve bulunan korelasyonların anlamlı olduğu görülmüştür. Belirlenen katsayılar sırasıyla şu şekildedir: sözel saldırganlık, 0.82; fiziksel saldırganlık, 0.98; öfke, 0.85; düşmanlık, 0.85 ve toplam puan, 0.97. Test yarılama güvenilirliği katsayıları (Spearman-Brown) 0.53 ile 0.82 arasında değişmektedir (sözel saldırganlık için $r=0.53$; fiziksel saldırganlık için $r=0.73$; öfke için $r=0.78$; düşmanlık için $r=0.75$ ve toplam puan için $r=0.82$).

2.11. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri 01-30 Mayıs 2015 tarihlerinde toplanmıştır. Araştırmanın ilk aşamasında, katılımcılara bireylerin kişisel bilgilerini içeren Kişisel Bilgi Formu (KBF), ikinci aşamasında ise Saldırganlık Envanteri, Cinsiyetçilik Ölçeği ve Evlilikte Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştırıcı İçerikler Ölçeği verilmiştir. Araştırma kapsamında örnekleme oluşturan bireylerden alınan veriler, yüz yüze görüşme yoluyla toplanmıştır. Araştırmaya katılan kişilerle yapılan görüşmeler, kişilerin onayı alınarak yapılmıştır. Görüşmeler, ortalama 40 dakika sürmüş olup, araştırmacı tarafından yapılmıştır.

2.12. Verilerin Çözümlemesi

Araştırma kapsamında, İstanbul'da yaşayan 18-65 yaşları arasındaki bireylerle yüz yüze görüşme yoluyla toplanan veriler kodlanarak bilgisayara aktarılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlemesinde "SPSS (Statistical Package for Social Sciences) Versiyon 21 istatistik programı kullanılmıştır.

2.13. Verilerin Analizi

SPSS (Statistical Package for Social Sciences) versiyon 21.0 kullanılarak yapılan araştırmada, betimsel istatistik analizi, ölçeklerin birbirleriyle ve alt boyut puanlarıyla ilişkilerini saptamak için korelasyon analizi kullanılmıştır. Ölçeklerin faktör analizine uygunluğunu kontrol edebilmek için Kaiser-Meyer-Olkin testinden yararlanılmıştır. Bununla birlikte Bartlett's Küresellik Testi değişkenlerin/faktörlerin birbirleriyle uygun ilişki içinde olduğunu saptamak için kullanılmıştır. "Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği" alt boyutlarının, bağımlı değişken olan "Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştırıcı İçerikler Ölçeğinin "Kadının Toplumsal Rollerini İhmal Etmesi" alt boyutu üzerindeki yordayıcı etkileri hiyerarşik regresyon yöntemi ile analize tabi tutulmuştur. "Buss & Perry Öfke Ölçeği" alt boyutlarının, bağımlı değişken olan "Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştırıcı İçerikler Ölçeğinin "Kadının Toplumsal Rollerini İhmal Etmesi" alt boyutu üzerindeki yordayıcı etkileri hiyerarşik

regresyon yöntemi ile analize tabi tutulmuştur. “Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği” alt boyutlarının, bağımlı değişken olan “Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştıran İçerikler Ölçeğinin “Kadının Toplumsal Rollerini Suistimal Etmesi” alt boyutu üzerindeki yordayıcı etkileri hiyerarşik regresyon yöntemi ile analize tabi tutulmuştur. Demografik değişkenler olan cinsiyet, yaşanılan yer, büyüyen aile, medeni durum, öğrenim durumu, çalışma durumu, çocuk sayısı, beraber yaşanılan kişi ve yerler, şiddete maruz kalma durumu, şiddete tanık olma durumu, yaş, aylık gelir ve partner ile birliktelik süresi ile “Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştıran İçerikler Ölçeği” alt boyutları arasındaki anlamlı farklılıklar araştırılmıştır. Bu amaçla Student’s t testi ve ANOVA yöntemleri/teknikleri kullanılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN BULGULARI

3.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Sonuçlar

Tablo 3.1: Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı

	SAY	Yüzde
Kadın	599	78.1
Erkek	168	21.9
Toplam	767	100.0

Katılımcıların cinsiyetlerine göre oluşan tablo incelendiğinde; Tablo 3.1’de görüldüğü gibi, örneklem grubunun %78.1’i kadın, %21.9’u erkektir. %78.1’lik oran ile büyük çoğunluğunun kadınlardan oluştuğu, erkeklerin oranının ise %21.9’da kaldığı görülmüştür.

Tablo 3.2: Katılımcıların Yaşa Göre Dağılımı

	SAY	Yüzde
18 Yaş ve altı	12	1,6
19-25 Yaş	324	42,2
26-35 Yaş	293	38,2
36-45 Yaş	89	11,6
46-55 Yaş	36	4,7
56 Yaş ve üzeri	13	1,7
Toplam	767	100.0

Katılımcıların yaş aralıklarına göre oluşan tablo incelendiğinde; tablo 3.2’de görüldüğü gibi, %42.2’lik orana sahip 19-25 yaş aralığındakiler en büyük çoğunluğu oluşturmaktadır. En küçük grup ise %1.7’ lik orana sahip olan 56 yaş ve üzeri olanlardır.

Tablo 3.3: Katılımcıların Büyüdüğü Aileye Göre Dağılımı

	SAY	Yüzde
Çekirdek aile	619	80.7
Akraba yanı	3	.4
Kalabalık aile	131	17.1
Diğer	14	1.8
Toplam	767	100.0

Katılımcıların büyüdüğü aileye göre oluşan tablo incelendiğinde; tablo 3.3’de görüldüğü gibi, %80.7’lik bir oranla büyük çoğunluğunun çekirdek aile yapısında büyüdüğü görülmektedir. %0.4’ü ise akraba yanında büyümüştür ve en küçük grubu oluşturmaktadır.

Tablo 3.4: Katılımcıların Medeni Duruma Göre Dağılımı

	SAY	Yüzde
Evli	161	21.0
Bekâr	558	72.8
Dul	5	.7
Boşanmış	43	5.6
Toplam	767	100.0

Katılımcıların medeni durumuna göre oluşan tablo incelendiğinde; tablo 3.4’de görüldüğü gibi en büyük çoğunluğu %72.8’lik bir oranla bekârlar oluşturmaktadır. Katılımcıların %0.7’si duldur ve en küçük grubu oluşturmaktadır.

Tablo 3.5: Katılımcıların Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı

	SAY	Yüzde
İlköğretim	5	.7
Lise	60	7.8
On Lisans	32	4.2
Lisans	461	60.1
Yüksek Lisans	209	27.2
Toplam	767	100.0

Katılımcıların öğrenim durumuna göre oluşan tablo incelendiğinde; tablo 3.5’de görüldüğü gibi, %60.1’i lisans öğrenim düzeyine sahiptir ve en büyük grubu oluşturmaktadır. %0.7’si ilköğretim öğrenim düzeyine sahiptir ve en küçük grubu oluşturmaktadır.

Tablo 3.6: Katılımcıların Çalışma Durumuna Göre Dağılımı

	SAY	Yüzde
Çalışıyorum	393	51.2
Çalışmıyorum	374	48.8
Toplam	767	100.0

Katılımcıların çalışma durumuna göre oluşan tablo incelendiğinde; tablo 3.6’da görüldüğü gibi, %51.2’si çalışmakta, %48.8’i ise çalışmamaktadır.

Tablo 3.7: Katılımcıların Sahip Olduğu Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

	SAY	Yüzde
0	650	84.7
1	68	8.9
2	40	5.2
3	7	.9
7	1	.1
8	1	.1
Toplam	767	100.0

Katılımcıların sahip oldukları çocuk sayılarına göre oluşan tablo incelendiğinde; tablo 3.7’de görüldüğü gibi, %84.7’si çocuk sahibi olmadığını belirtmiştir ve en büyük çoğunluğu oluşturmuştur. 7 ve 8 çocuğa sahip olanların oranı %1’dir ve en küçük grubu oluşturmaktadır.

Tablo 3.8: Katılımcıların Beraber Yaşadığı Kişilere Göre Dağılımı

	SAY	Yüzde
Anne-Baba	301	39.2
Arkadaşlarla	93	12.1
Diğer	78	10.2
Eş ve Çocuklar	81	10.6
Eş/Sevgili	119	15.5
Eşin Anne/Babasıyla	2	.3
Yalnız	93	12.1
Toplam	767	100.0

Katılımcıların beraber yaşadıkları kişi veya kişilere göre oluşan tablo incelendiğinde; tablo 3.8’de görüldüğü gibi, %39.2’lik oranla büyük çoğunluğunu anne-baba ile yaşayanlar oluşturmuştur. %0.3’ü ise eşinin anne-babasıyla yaşamaktadır ve en küçük grubu oluşturmaktadır.

Tablo 3.9: Katılımcıların Şiddete Maruz Kalma Durumuna Göre Dağılımı

	SAY	Yüzde
Evet	279	36.4
Hayır	488	63.6
Toplam	767	100.0

Katılımcıların şiddete maruz kalıp kalmama durumlarına göre oluşan tablo incelendiğinde; tablo 3.9’da görüldüğü gibi, % 63.6’lık bir oranla büyük çoğunluğunun şiddete maruz kalmadığı görülmüştür. Şiddete maruz kalanların oranı ise %36.4’tür.

Tablo 3.10: Katılımcıların Şiddete Tanık Olunma Durumuna Göre Dağılımı

	SAY	Yüzde
Evet	628	81.9
Hayır	139	18.1
Toplam	767	100.0

Katılımcıların şiddete tanık olma durumlarına göre oluşan tablo incelendiğinde; tablo 3.10’da görüldüğü gibi, %81,9’u şiddete tanık olduğunu belirtirken, %18,1’i ise şiddete tanık olmadığını belirtmiştir.

Tablo 3.11: Katılımcıların Yaşadığı Yere Göre Dağılımı

	SAY	Yüzde
Büyükşehir	686	89.4
İlçe	74	9.6
Köy	7	.9
Toplam	767	100.0

Katılımcıların yaşadıkları yere göre oluşan tablo incelendiğinde; tablo 3.11’de görüldüğü gibi, katılımcıların büyük çoğunluğu büyükşehirde yaşamaktadır ve oranı %89,4’tür. En az katılımcı ise köyde yaşamaktadır ve oranı %0,9’dur.

Tablo 3.12: Katılımcıların Aylık Gelir Durumuna Göre Dağılımı

	SAY	Yüzde
1300 TL ve altı	155	20.2
1301 TL-3000 TL	233	30.4
3001 TL-5000 TL	88	11.5
5001 TL ve üzeri	21	2.7
Toplam	497	64.8
Cevap vermeyenler	270	35.2
Toplam	767	100.0

Katılımcıların aylık gelirlerine göre oluşan tablo incelendiğinde; tablo 3.12’de görüldüğü gibi, büyük çoğunluğu 1301 TL- 3000 TL gelire sahiptir. %2.7’lik orana sahip 5001 TL ve üzeri geliri olanlar ise en küçük gruptur. Katılımcıların %35.2’si yanıt vermemiştir.

Tablo 3.13: Partnerler (Eş/Sevgili) ile Birliktelik Süresi

	Frekans	Yüzde
1-5	23	3.0
6-10	15	2.0
11-15	15	2.0
16-20	9	1.2
21 ve Üzeri	16	2.1
Toplam	78	10.2
Cevap vermeyenler	689	89.8
Toplam	767	100.0

Katılımcıların partnerleri (eş/sevgili) ile birliktelik sürelerine göre oluşan tablo incelendiğinde; tablo 3.13’de görüldüğü gibi, %3’ü 1-5 Yıl arası süredir partneriyle birlikte yaşadığını belirtmiştir. %1.2’si 16-20 yıl arası süredir partneriyle birlikte olduğunu belirtmiştir ve en küçük grubu oluşturmuştur. Katılımcıların %89.8’i ise yanıt vermemiştir.

3.2. Ölçeklerle İlgili Betimleyici İstatistikler

Araştırma kapsamında kullanılan üç ölçeğin faktör analizi sonucunda elde edilen alt boyutlarına ilişkin betimleyici istatistikler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.14: Ölçeklerle İlgili Betimleyici İstatistikler

	N	Min.	Max.	Ort.	SS	Varyans
İhmal	767	1.00	5.00	4.76	.58	.345
Suistimal	767	1.00	5.00	4.57	.74	.552
Korumacı	767	1.00	5.00	3.64	.96	.935
Cinsiyetçilik	767	1.00	5.00	3.35	.90	.827
Düşmanca	767	1.00	5.00	3.35	.90	.827
Cinsiyetçilik	767	1.00	5.00	3.35	.90	.827
Gerekçeli	767	1.00	5.00	4.07	.76	.591
Saldırganlık	767	1.00	5.00	4.07	.76	.591
Fiziksel Saldırganlık	767	1.00	5.00	3.59	.94	.891
Sözel Saldırganlık	767	1.00	5.00	3.27	.86	.740
Dürtüsel Saldırganlık	767	1.00	5.00	3.36	.97	.943
Saldırganlıktan	767	1.00	5.00	2.38	.80	.655
Kaçınma	767	1.00	5.00	2.38	.80	.655

Yapılan analizde en yüksek ölçek ortalamasının 4.76 ile Kadının Toplumsal Rollerini İhmal Etmesi boyutunda olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre katılımcıların çoğunluğunun kadının toplumsal rolünü ihmal etmediğini düşündüğü çıkarımı yapılabilir. Bununla birlikte, en düşük ortalamanın 2.38 ile düşmanca saldırganlıktan kaçınma boyutunda olması da, katılımcıların saldırganlıktan kaçınma konusunda genellikle kararsız kaldığını göstermektedir.

3.3. Regresyon Analizleri

3.3.1. Kadının Toplumsal Rollerini İhmal Etmesinin Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Tarafından Yordanmasına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi

Bu analizde, “Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği” alt boyutlarının, bağımlı değişken olan “Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştırıcı İçerikler Ölçeğinin “Kadının Toplumsal Rollerini İhmal Etmesi” alt boyutu üzerindeki yordayıcı etkileri hiyerarşik

regresyon yöntemi ile analize tabi tutulmuştur. Bu amaçla yürütülen regresyon analizinde Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği alt boyutları olan “korumacı cinsiyetçilik” ve “düşmanca cinsiyetçilik” değişkenleri incelenmiştir. Değişkenlerin hiçbirinde VIF değerleri 10’un üzerinde değildir. Dolayısıyla, değişkenler arasında herhangi bir çoklu ilişki söz konusu olmamaktadır.

Bağımlı değişkenin kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi olduğu modelde çelişik duygulu cinsiyetçilik alt ölçeklerinden sadece “korumacı cinsiyetçilik” değişkeninin manidar etkisinin olduğu; diğer alt boyutun ise anlamlı etkisinin olmadığı görülmüştür. Bu sonuca göre H₁ hipotezi kabul edilirken, H₂ hipotezi reddedilmiştir. Analiz sonuçlarına göre tablo aşağıda belirtilmiştir (Tablo 3.15).

Tablo 3.15: Kadının Toplumsal Rollerini İhmal Etmesinin Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Tarafından Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi Tablosu

Model	R	R ²	Uyarlanmış R ²	Değerlendirmenin			
				Standart Hatası			
1	.510 ^a	.260	.258		.50588		
Model	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar		p	Lineerlik İstatistikleri	
	B	Std. Hata	Beta	t		Tolerans	VIF
1 (Sabit)	3.653	.079		46.297	.000		
Korumacı Cinsiyetçilik	.317	.023	.523	13.727	.000	.669	1.496
Düşmanca Cinsiyetçilik	-.015	.025	-.023	-.598	.550	.669	1.496

3.3.2. Kadının Toplumsal Rollerini İhmal Etmesinin Çelişik Duygulu Öfke Yordanmasına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi

Bu analizde, “Buss & Perry Öfke Ölçeği” alt boyutlarının, bağımlı değişken olan “Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştırıcı İçerikler Ölçeğinin “kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi” alt boyutu üzerindeki yordayıcı etkileri hiyerarşik regresyon yöntemi ile analize tabi tutulmuştur. Bu amaçla yürütülen regresyon analizinde Buss

& Perry Öfke Ölçeği alt boyutları olan “gerekçeli saldırganlık” ve “fiziksel saldırganlık”, “sözel saldırganlık”, “dürtüsel saldırganlık” ve “saldırganlıktan kaçınma” değişkenleri incelenmiştir. Değişkenlerin hiçbirinde VIF değerleri 10’un üzerinde değildir. Dolayısıyla, değişkenler arasında herhangi bir çoklu ilişki söz konusu olmamaktadır.

Bağımlı değişkenin kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi olduğu modelde Buss & Perry Öfke Ölçeği alt ölçeklerinden sadece “gerekçeli saldırganlık” değişkeninin anlamlı etkisinin olduğu; diğer alt boyutların ise anlamlı etkilerinin olmadığı görülmüştür. Analiz sonuçlarına göre tablo aşağıda belirtilmiştir (Tablo 3.16).

Tablo 3.16: Kadının Toplumsal Rollerini İhmal Etmesinin Öfke Tarafından Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi Tablosu

Model	R	R ²	Uyarlanmış R ²	Değerlendirmenin Standart Hatası			
				Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	
Model	B	Std. Hata	Beta	t	p	Lineerlik İstatistikleri	
						Tolerans	VIF
1 (Constant)	3.802	.120		31.677	.000		
Gerekçeli Saldırganlık	.210	.033	.275	6.415	.000	.650	1.539
Fiziksel Saldırganlık	-.018	.030	-.029	-.604	.546	.525	1.903
Sözel Saldırganlık	.048	.029	.071	1.697	.090	.687	1.456
Dürtüsel Saldırganlık	.023	.025	.038	.935	.350	.711	1.407
Saldırganlıktan Kaçınma	-.030	.028	-.041	-1.073	.284	.811	1.234

3.3.3. Kadının Toplumsal Rollerini Suistimal Etmesinin Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Tarafından Yordanmasına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi

Bu analizde, “Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği” alt boyutlarının, bağımlı değişken olan “Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştırıcı İçerikler Ölçeğinin “kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi” alt boyutu üzerindeki yordayıcı etkileri hiyerarşik regresyon yöntemi ile analize tabi tutulmuştur. Bu amaçla yürütülen regresyon analizinde Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği alt boyutları olan “korumacı cinsiyetçilik” ve “düşmanca cinsiyetçilik” değişkenleri incelenmiştir. Değişkenlerin hiçbirinde VIF değerleri 10’un üzerinde değildir. Dolayısıyla, değişkenler arasında herhangi bir çoklu ilişki söz konusu olmamaktadır.

Bağımlı değişkenin kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi olduğu modelde çelişik duygulu cinsiyetçilik alt ölçeklerinden sadece “korumacı cinsiyetçilik” değişkeninin manidar etkisinin olduğu; diğer alt boyutun ise anlamlı etkisinin olmadığı görülmüştür. Analiz sonuçları Tablo 3.17’de gösterilmiştir.

Tablo 3.17: Kadının Toplumsal Rollerini İhmal Etmesinin Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Tarafından Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi Tablosu

Model	R	R ²	Uyarlanmış R ²	Değerlendirmenin Standart Hatası				
1	.588 ^a	.346	.344	.60182				
Model	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar		t	p	Lineerlik İstatistikleri	
	B	Std. Hata	Beta				Tolerans	VIF
1 (Sabit)	2.898	.094			30.871	.000		
Korumacı Cinsiyetçilik	.439	.028	.571		15.945	.000	.669	1.496
Düşmanca Cinsiyetçilik	.024	.029	.029		.820	.412	.669	1.496

3.3.4. Kadının Toplumsal Rollerini Suistimal Etmesinin Çelişik Duygulu Öfke Yordanmasına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi

Bu analizde, “Buss & Perry Öfke Ölçeği” alt boyutlarının, bağımlı değişken olan “Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştırıcı İçerikler Ölçeğinin “kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi” alt boyutu üzerindeki yordayıcı etkileri hiyerarşik regresyon yöntemi ile analize tabi tutulmuştur. Bu amaçla yürütülen regresyon analizinde Buss & Perry Öfke Ölçeği alt boyutları olan “gerekçeli saldırganlık” ve “fiziksel saldırganlık”, “sözel saldırganlık”, “dürtüsel saldırganlık” ve “saldırganlıktan kaçınma” değişkenleri incelenmiştir. Değişkenlerin hiçbirinde VIF değerleri 10’un üzerinde değildir. Dolayısıyla, değişkenler arasında herhangi bir çoklu ilişki söz konusu olmamaktadır.

Bağımlı değişkenin kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi olduğu modelde Buss & Perry Öfke Ölçeği alt ölçeklerinden “gerekçeli saldırganlık” ve “sözel saldırganlık” değişkenlerinin manidar etkisinin olduğu; diğer alt boyutların ise anlamlı etkilerinin olmadığı görülmüştür. Analiz sonuçlarına göre tablo aşağıda belirtilmiştir (Tablo 3.18).

Tablo 3.18: Kadının Toplumsal Rollerini İhmal Etmesinin Öfke Tarafından Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi Tablosu

Model	R	R ²	Uyarlanmış R ²	Değerlendirmenin Standart Hatası				
1	.332 ^a	.110	.104	.70334				
Model	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar		t	p	Lineerlik İstatistikleri	
	B	Std. Hata	Beta				Tolerans	VIF
1 (Sabit)	3.250	.150			21.655	.000		
Gerekçeli Saldırganlık	.296	.041	.307		7.226	.000	.650	1.539
Fiziksel Saldırganlık	-.014	.037	-.018		-.388	.698	.525	1.903
Sözel Saldırganlık	.085	.036	.098		2.385	.017	.687	1.456
Dürtüsel Saldırganlık	-.001	.031	-.001		-.020	.984	.711	1.407
Saldırganlıktan Kaçınma	-.045	.035	-.049		-1.285	.199	.811	1.234

3.4. Fark Analizleri

Bu bölümde demografik değişkenler olan cinsiyet, yaşanan yer, büyüyen aile, medeni durum, öğrenim durumu, çalışma durumu, çocuk sayısı, beraber yaşanan kişi ve yerler, şiddete maruz kalma durumu, şiddete tanık olma durumu, yaş, aylık gelir ve partner ile birliktelik süresi ile “Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştırıcı İçerikler Ölçeği” alt boyutları arasındaki anlamlı farklılıklar araştırılmıştır. Bu amaçla t-test ve ANOVA yöntemleri/teknikleri kullanılmıştır.

3.4.1. Yaşa Göre Farklılaşma Analizleri

Yaşa göre farkı belirlemek için verilere ANOVA uygulanmıştır. “Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştırıcı İçerikler Ölçeğinin iki alt boyutu için de yaşa göre manidar bir farklılık bulunamamıştır. Bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 3.19: Yaşın Değişkenler Üzerindeki Etkisine İlişkin ANOVA Sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
İhmal Gruplar Arasında	3.768	5	.754	2.202	.052
Grup İçinde	260.399	761	.342		
Toplam	264.167	766			
Suistimal Gruplar Arasında	2.713	5	.543	.982	.427
Grup İçinde	420.254	761	.552		
Toplam	422.967	766			

3.4.2. Cinsiyete Göre Farklılaşma Analizleri

Cinsiyetlere göre farklılaşmayı saptamak için elde edilen veriler bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Cinsiyetin ölçeğinin hem “kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi”, hem de “kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi” alt boyutları üzerinde anlamlı bir farklılık yarattığı görülmüştür. Elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır (Tablo 3.20).

Tablo 3.20: Cinsiyetin Değişkenler Üzerindeki İlişkinin t-testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ort.	SS	t	p
İhmal	Kadın	599	4.84	.41	5.508	.000
	Erkek	168	4.44	.91		
Suistimal	Kadın	599	4.69	.58	6.816	.000
	Erkek	168	4.13	1.02		

Tablo 20’de, hem kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi hem de kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi alt boyutlarında, kadın katılımcıların puan ortalamalarının erkek katılımcılara kıyasla anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmanın alt problemi ele alındığında, katılımcıların kadına yönelik şiddeti meşrulaştıran içeriklere yönelik algıları, cinsiyet değişkeni açısından anlamlı düzeyde fark göstermiştir.

3.4.3. Yaşanılan Yere Göre Farklılaşma Analizleri

Yaşanan yere göre farklılaşmaları belirlemek için verilere ANOVA uygulanmıştır. “Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştıran İçerikler Ölçeğinin iki alt boyutu için de yaşanılan yere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 3.21: Yaşanılan Yerin Değişkenler Üzerindeki Etkisine İlişkin ANOVA Sonuçları

Bağımlı Değişken	(I) Yer	(J) Yer	Ortalamalar Farkı (I-J)	Std. Hata	ANOVA (F)	p
İhmal	büyükşehir	ilçe	.029	.069	22.640	.000
		köy	1.45*	.217		
	ilçe	büyükşehir	-.029	.069		
		köy	1.43*	.225		
	köy	büyükşehir	-1.45*	.217		
		ilçe	-1.43*	.225		
Suistimal	büyükşehir	ilçe	.153	.089	15.445	.000
		köy	1.47*	.277		
	ilçe	büyükşehir	-.153	.089		
		köy	1.32*	.288		
	köy	büyükşehir	-1.47*	.277		
		ilçe	-1.32*	.288		

Post-Hoc analizlerinde hem “kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi” ortalama puan hem de “kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi” ortalama puan değişkenlerinde köyde yaşayanların, büyükşehir ve ilçede yaşayanlara göre anlamlı derecede düşük puan ortalamalarına sahip oldukları görülmektedir. Araştırmanın alt problemi ele alındığında, söz konusu iki alt boyut, yaşanan yer değişkeni açısından anlamlı düzeyde fark göstermiştir.

3.4.4. Büyüyen Aileye Göre Farklılaşma Analizleri

Büyüyen aileye göre farklılaşmaları belirlemek için verilere ANOVA uygulanmıştır. “Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştırıcı İçerikler Ölçeğinin iki alt boyutu için de büyüyen aileye göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 3.22: Büyüyen Ailenin Değişkenler Üzerindeki Etkisine İlişkin ANOVA Sonuçları

Bağımlı Değişken	(I) yer	büyüdüğü(J) yer	Ortalamalar Farkı (I-J)	Std. Hata	ANOVA(F)	p
İhmal	çekirdek aile	akraba yanı	1.136*	.334	8.793	.000
		kalabalık aile	.219*	.055		
		diğer	.063	.156		
	akraba yanı	çekirdek aile	-1.136*	.334		
		kalabalık aile	-.916*	.337		
		diğer	-1.073*	.368		
	kalabalık aile	çekirdek aile	-.219*	.055		
		akraba yanı	.916*	.337		
		diğer	-.156	.162		
	diğer	çekirdek aile	-.063	.156		
		akraba yanı	1.073*	.368		
		kalabalık aile	.156	.162		
Suistimal	çekirdek aile	akraba yanı	.921	.425	6.755	.000
		kalabalık aile	.282*	.070		
		diğer	.111	.198		
	akraba yanı	çekirdek aile	-.921	.425		
		kalabalık aile	-.638	.429		
		diğer	-.809	.467		
	kalabalık aile	çekirdek aile	-.282*	.070		
		akraba yanı	.638	.429		
		diğer	-.170	.206		
	diğer	çekirdek aile	-.111	.198		
		akraba yanı	.809	.467		
		kalabalık aile	.170	.206		

Post-Hoc analizlerinde “kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi” ortalama puan değişkeninde çekirdek ailede büyüyenlerin ortalamasının akraba yanı ve kalabalık ailede büyüyenlerden, kalabalık alide büyüyenlerin akraba yanında büyüyenlerden, diğer seçeneğini işaretleyenlerin de akraba yanında büyüyenlerden anlamlı derece yüksek olduğu bulunmuştur.

“Kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi” ortalama puan değişkeninde ise, çekirdek ailede büyüyenlerin ortalamasının kalabalık alide büyüyenlerden anlamlı derece yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırmanın alt problemi ele alındığında, söz konusu iki alt boyut, yaşanan yer değişkeni açısından anlamlı düzeyde fark göstermiştir.

3.4.5. Medeni Duruma Göre Farklılaşma Analizleri

Medeni duruma göre farklılaşmaları belirlemek için verilere ANOVA uygulanmıştır. “Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştıran İçerikler Ölçeğinin “kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi” boyutu için medeni duruma göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 3.23: Medeni Durumun Değişkenler Üzerindeki Etkisine İlişkin ANOVA Sonuçları

Bağımlı Değişken	(I)medeni durum	(J) medeni durum	Ortalamalar Farkı (I-J)	Std. Hata	ANOVA(F)	p
İhmal	evli	bekâr	-.086	.052	2.678	.046
		dul	.492	.265		
		boşanmış	-.143	.100		
	bekâr	evli	.086	.052		
		dul	.578	.262		
		boşanmış	-.056	.092		
	dul	evli	-.492	.265		
		bekâr	-.578	.262		
		boşanmış	-.635	.276		
	boşanmış	evli	.143	.100		
		bekâr	.056	.092		
		dul	.635	.276		
Suistimal	evli	bekâr	-.027	.066	1.226	.299
		dul	.475	.337		
		boşanmış	-.150	.127		
	bekâr	evli	.027	.066		
		dul	.503	.333		
		boşanmış	-.122	.117		
	dul	evli	-.475	.337		
		bekâr	-.503	.333		
		boşanmış	-.625	.350		
	boşanmış	evli	.150	.127		
		bekâr	.122	.117		
		dul	.625	.350		

Post-Hoc analizlerinde “kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi” ortalama puan değişkeninde katılımcıların medeni durumlarının ortalaması arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Bu bulgulara göre “kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi” alt boyutu medeni durum değişkeni açısından anlamlı düzeyde fark göstermiştir.

3.4.6. Öğrenim Durumuna Göre Farklılaşma Analizleri

Öğrenim durumuna göre farklılaşmaları belirlemek için verilere ANOVA uygulanmıştır. “Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştırıcı İçerikler Ölçeğinin iki alt boyutu için de büyüyen aileye göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 3.24: Öğrenim Durumunun Değişkenler Üzerindeki Etkisine İlişkin ANOVA Sonuçları

Bağımlı Değişken	(I) öğrenim	(J) öğrenim	Ortalamalar Farkı (I-J)	Std. Hata	ANOVA(F)	p
İhmal	ilköğretim	lise	-1.53*	.265	12.949	.000
		ön lisans	-1.46*	.273		
		lisans	-1.68*	.256		
		yüksek	-1.71*	.257		
	lise	ilköğretim	1.53*	.265		
		ön lisans	.067	.124		
		lisans	-.152	.078		
		yüksek	-.178	.083		
	ön lisans	ilköğretim	1.46*	.273		
		lise	-.067	.124		
		lisans	-.220	.104		
		yüksek	-.246	.108		
	lisans	ilköğretim	1.68*	.256		
		lise	.152	.078		
		ön lisans	.220	.104		
		yüksek	-.025	.047		
yüksek lisans	ilköğretim	1.71*	.257			
	lise	.178	.083			
	ön lisans	.246	.108			
	lisans	.025	.047			
Suistimal	ilköğretim	lise	-1.53*	.338	9.564	.000
		ön lisans	-1.54*	.349		
		lisans	-1.73*	.326		
		yüksek	-1.82*	.328		
	lise	ilköğretim	1.53*	.338		
		ön lisans	-.009	.159		
		lisans	-.201	.099		
		yüksek	-.289	.106		
	ön lisans	ilköğretim	1.54*	.349		
		lise	.009	.159		
		lisans	-.192	.132		
		yüksek	-.280	.138		
	lisans	ilköğretim	1.73*	.326		
		lise	.201	.099		
		ön lisans	.192	.132		
		yüksek	-.087	.060		
yüksek	ilköğretim	1.82*	.328			
	lise	.289	.106			
	ön lisans	.280	.138			
	lisans	.087	.060			

Post-Hoc analizlerinde hem “kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi” ortalama puanı, hem de “kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi” ortalama puanı değişkenlerinde ilköğretim mezunlarının lise, ön lisans, lisans ve yüksek lisans mezunlarına göre anlamlı derecede düşük puan ortalamalarına sahip oldukları görülmektedir. Araştırmanın alt problemi ele alındığında, söz konusu iki alt boyut, eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı düzeyde fark göstermiştir.

3.4.7. Çalışma Durumuna Göre Farklılaşma Analizleri

Çalışma durumuna göre farklılaşmayı belirlemek için elde edilen veriler bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Çalışma durumunun ölçeğin hem “kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi”, hem de “kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi” alt boyutları üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı görülmüştür.

Araştırmanın alt problemi ele alındığında, söz konusu iki alt boyut, çalışma durumu değişkeni açısından anlamlı düzeyde fark göstermemiştir. Elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır (Tablo 3.25).

Tablo 3.25: Çalışma Durumunun Değişkenler Üzerindeki İlişkinin t-testi Sonuçları

	çalışma durumu	N	Ort.	SS	t	p
İhmal	çalışıyorum	393	4.76	.613	.030	.976
	çalışmıyorum	374	4.75	.558		
Suistimal	çalışıyorum	393	4.59	.750	.857	.392
	çalışmıyorum	374	4.55	.735		

3.4.8. Aylık Gelire Göre Farklılaşma Analizleri

Aylık gelire göre farklılaşmaları belirlemek için verilere ANOVA uygulanmıştır. Aylık gelirin ölçeğin hem “kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi”, hem de “kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi” alt boyutları üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı görülmüştür.

Araştırmanın alt problemi ele alındığında, söz konusu iki alt boyut, aylık gelir değişkeni açısından anlamlı düzeyde fark göstermemiştir. Elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır (Tablo 3.26).

Tablo 3.26: Aylık Gelirin Değişkenler Üzerindeki Etkisine İlişkin ANOVA Sonuçları

		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
İhmal	Gruplar Arasında	.628	3	.209	.521	.668
	Grup İçinde	198.123	493	.402		
	Toplam	198.750	496			
Suistimal	Gruplar Arasında	.593	3	.198	.331	.803
	Grup İçinde	294.420	493	.597		
	Toplam	295.013	496			

3.4.9. Partner ile Birliktelik Durumuna Göre Farklılaşma Analizleri

Partner ile birliktelik durumuna göre farklılaşmaları belirlemek için verilere ANOVA uygulanmıştır. Partner ile birliktelik durumunun, ölçeğin hem “kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi”, hem de “kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi” alt boyutları üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı görülmüştür.

Araştırmanın alt problemi ele alındığında, söz konusu iki alt boyut, partner ile birliktelik durumu açısından anlamlı düzeyde fark göstermemiştir. Elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır (Tablo 3.27).

Tablo 3.27: Partner ile Birlikteliğin Değişkenler Üzerindeki Etkisine İlişkin ANOVA Sonuçları

		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
İhmal	Gruplar Arasında	2.724	4	.681	1.638	.174
	Grup İçinde	30.344	73	.416		
	Toplam	33.068	77			
Suistimal	Gruplar Arasında	2.590	4	.648	1.223	.309
	Grup İçinde	38.656	73	.530		
	Toplam	41.247	77			

3.4.10. Çocuk Sayısına Göre Farklılaşma Analizleri

Çocuk sayısına göre farkı belirlemek için verilere ANOVA uygulanmıştır. ANOVA testi yapılırken 7 ve 8 çocuğa sahip katılımcı sayılarının 1 ile sınırlı olması bulguları olumsuz yönde etkilediği ve Post-Hoc testlerini yapılamaz kıldığı için, bu iki katılımcı analiz dışında bırakılmıştır. “Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştıran İçerikler Ölçeğinin “kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi” alt boyutu için çocuk sayısına göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 3.28: Çocuk Sayısının Değişkenler Üzerindeki Etkisine İlişkin ANOVA Sonuçları

Bağımlı Değişken	(I)çocuk sayısı	(J)çocuk sayısı	Ortalamalar Farkı (I-J)	Std. Hata	ANOVA (F)	p
İhmal	0	1	-.047	.070	2.940	.032
		2	.230	.090		
		3	.269	.210		
	1	0	.047	.070		
		2	.277	.110		
		3	.317	.219		
	2	0	-.230	.090		
		1	-.277	.110		
		3	.039	.226		
	3	0	-.269	.210		
		1	-.317	.219		
		2	-.039	.226		
Suistimal	0	1	-.024	.092	2.148	.093
		2	.252	.117		
		3	.366	.274		
	1	0	.024	.092		
		2	.276	.143		
		3	.391	.286		
	2	0	-.252	.117		
		1	-.276	.143		
		3	.114	.296		
	3	0	-.366	.274		
		1	-.391	.286		
		2	-.114	.296		

Post-Hoc analizlerinde “kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi” ortalama puan değişkeninde katılımcıların çocuk sayılarının arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Bu bulgulara göre “kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi” alt boyutu çocuk sayısı değişkeni açısından anlamlı düzeyde fark göstermiştir.

3.4.11. Şiddete Maruz Kalma Durumuna Göre Farklılaşma Analizleri

Şiddete maruz kalma durumuna göre farklılaşmayı belirlemek için elde edilen veriler bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Şiddete maruz kalma durumunun ölçeğın hem “kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi”, hem de “kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi” alt boyutları üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı görülmüştür. Elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır (Tablo 3.29).

Tablo 3.29: Şiddete Maruz Kalma Durumunun Değişkenler Üzerindeki İlişkinin t-testi Sonuçları

	Şiddete Maruz Kaldınız mı?	N	Ort.	SS	t	p
İhmal	evet	279	4.77	.613	.533	.594
	hayır	488	4.75	.572		
Suistimalevet	evet	279	4.62	.718	1.411	.159
	hayır	488	4.54	.756		

3.4.12. Şiddete Tanık Olma Durumuna Göre Farklılaşma Analizleri

Şiddete tanık olma durumuna göre farklılaşmayı belirlemek için elde edilen veriler bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Şiddete tanık olma durumunun ölçeğın hem “kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi”, hem de “kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi” alt boyutları üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı görülmüştür. Elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır (Tablo 3.30).

Tablo 3.30: Şiddete Tanık Olma Durumunun Değişkenler Üzerindeki İlişkinin t-testi Sonuçları

	Şiddete Tanık Oldunuz mu?	N	Ort.	SS.	t	p
İhmal	evet	628	4.77	.566	1.501	.135
	hayır	139	4.68	.668		
Suistimalevet	evet	628	4.599	.726	1.837	.067
	hayır	139	4.471	.808		

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmamıza konu olan, kadına yönelik aile içi şiddeti meşru görme tutumunun, saldırganlık ve cinsiyetçilik tutumları yönünden karşılaştırılmasının, yapılan araştırmalarda çok fazla çalışılmayan bir konu olduğu gözlenmektedir. Yabancı kaynaklarda da bu sınırlılıkla karşılaştığımızı belirtmek mümkündür. Bu konudaki araştırmalar örneklem olarak daha çok kadınları hedef almış, değişkenler açısından ise saldırganlık ve cinsiyetçilik tutumlarının, şiddeti meşru görme üzerindeki etkisini kapsamamıştır. Taranan literatür çerçevesinde, Türkçe ve yabancı kaynaklardaki bu sınırlılık araştırma sonuçlarını tartışacağımız bu bölümde karşımıza bir engel olarak çıkmaktadır. Elde edilen bulgular genel olarak yapılmış olan “saldırganlık ve cinsiyetçilik tutumlarının kadına yönelik şiddet üzerindeki etkisi” ile ilgili araştırmaların sonuçlarıyla karşılaştırılacaktır.

Çalışmanın bulgularına bakıldığında, önceki çalışmaları (Harris & Cook, 1994; Locke & Richman, 1999; Sakallı, 2001) destekler biçimde, kadına yönelik şiddeti meşru görme ve cinsiyetçilik tutumu ilişkisinde; kadınların erkeklere oranla evlilik içi şiddete daha güçlü bir şekilde karşı çıktıklarını görülmektedir. Yapılan analizlerde en yüksek ölçek ortalamasının 4,76 ile kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi alt boyutunda olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre, katılımcıların çoğunluğunun kadının toplumsal rolünü ihmal etmediğini düşündüğü çıkarımı yapılabilir. Bununla birlikte, en düşük ortalamanın 2,38 ile düşmanca saldırganlıktan kaçınma alt boyutunda olması da, katılımcıların saldırganlıktan kaçınma konusunda genellikle kararsız kaldığını göstermektedir. Bu sonuçlar önceki araştırmalarda da belirtildiği gibi, cinsiyetin (erkek cinsiyetine sahip olmanın) şiddet ve saldırganlık tutumları üzerinde etkili olduğunu kanıtlar niteliktedir.

Bağımlı değişkenin kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi olduğu modelde çelişik duygulu cinsiyetçilik alt ölçeklerinden korumacı cinsiyetçilik değişkeninin anlamlı etkisinin olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre yine literatürdeki araştırmalarla benzer bir sonuç yakalandığı görülmektedir. Bağımlı değişken olan kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi üzerinde gerekçeli saldırganlık değişkeninin anlamlı etkisinin olduğu görülmüştür. Kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi

değişkeni üzerinde korumacı cinsiyetçilik değişkeninin anlamlı etkisinin olduğu görülmüştür. Bu sonuçlara göre, kadınların aile içi şiddete karşı olmaları kendilerinin şiddet içeren bir ilişkide bulunma veya gelecekte olma olasılıkları ile bağlantılı olabilir. Bu araştırmanın kadın katılımcıları ataerkil bir toplumda (Kandiyoti, 1995) fiziksel şiddete uğramış kadın örneklerini görmüş olabilirler veya kendilerinin şiddete uğrama olasılıkları olabileceğini düşünmüş olabilirler. Aynı nedenlerle de erkeklere göre evlilikte kadına yönelik şiddete daha olumsuz tutumlar göstermiş olabilirler. Bazı aileler için terbiye aracı olarak kullanılan dayak, erkeklerin şiddeti daha doğal bulmasına, aile içinde kadın terbiyesi olarak nitelendirilebilecek bir araç olarak algılamış olabilirler (Oskay, 1986)

Kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi üzerinde gerekçeli saldırganlık ve sözel saldırganlık değişkenlerinin anlamlı etkisinin olduğu görülmüştür. Ataerkil ideolojinin toplumda özellikle erkekler tarafından üretilmesinin sonucu olarak cinsiyetçi tutumlara etkisi olduğu düşünülebilir (Arıkan, 1996). Cinsiyetçilik ölçeğinin hem kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi, hem de kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi alt boyutları üzerinde anlamlı bir farklılık yarattığı görülmüştür. Hem kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi, hem de kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi alt boyutlarında, kadın katılımcıların puan ortalamalarının erkek katılımcılara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmanın alt problemi ele alındığında, katılımcıların kadına yönelik şiddeti meşrulaştıran içeriklere yönelik algıları nedeniyle, cinsiyet değişkeni açısından anlamlı düzeyde fark gösterdiği düşünülebilir.

Hem kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi ortalama puanı, hem de kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi ortalama puanı değişkenlerinde köyde yaşayanların, büyükşehir ve ilçede yaşayanlara göre anlamlı derecede düşük puan ortalamalarına sahip oldukları görülmektedir. Hem kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi ortalama puanı, hem de kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi ortalama puanı değişkenlerinde ilköğretim mezunlarının lise, ön lisans, lisans ve yüksek lisans mezunlarına göre anlamlı derecede düşük puan ortalamalarına sahip oldukları görülmektedir. Araştırmanın alt problemi ele alındığında, söz konusu iki alt boyut, eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı düzeyde fark göstermiştir.

Araştırmanın alt problemleri ele alındığında, söz konusu iki alt boyutun, yaşanan yer değişkeni açısından anlamlı düzeyde fark göstermesi ve erkek katılımcıların eğitim düzeyinin düşük ve cinsiyetçilik tutumlarının yüksek olması yönlerinden değerlendirildiğinde, anlamlı bir sonuç elde edilebilir. Bir başka deyişle, düşük eğitim düzeyindeki katılımcılar şiddeti daha kabul edilebilir bulurken, cinsiyetçilik tutumu sergilemeye de daha yatkın oldukları söylenebilir. Genel olarak cinsiyetçiliğin erkek katılımcıların evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlarını yordayan en önemli değişken olduğu söylenebilir. Bu sonuçlar da Sakallı ve arkadaşlarının (Glick & ark., 2002; Sakallı, 2001) çalışmaları ile tutarlılık göstermektedir. Ögün ve Özcan (1995) tarafından ve T.C. Başbakanlık Aile Araştırmaları Kurumu'nca (2000) yaptırılan çalışmalarda da eğitim düzeyi ile aile içi şiddet arasında negatif bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Kadının toplumsal rollerini suistimal etmesi ve kadının toplumsal rollerini ihmal etmesi ortalama puan değişkeninde çekirdek ailede büyüyenlerin ortalamasının akraba yanı ve kalabalık ailede büyüyenlerden, kalabalık ailede büyüyenlerin akraba yanında büyüyenlerden, diğer seçeneğini işaretleyenlerin de akraba yanında büyüyenlerden anlamlı derece yüksek olduğu saptanmıştır. Literatürde bu bulguları destekleyecek bir sonuç olmaması nedeniyle bu bulguyla ilgili karşılaştırma yapılamamıştır. Ancak bu sonuçlar, çekirdek ailelerde kadına yönelik aile içi şiddetin daha az desteklendiği yönünde değerlendirilebilir.

Kadınların şiddete maruz kalmasının nedeni çoğunlukla kocalarına itaat etme, saygı gösterme gibi sorumluluklarını yerine getirmemeleri (cinsiyet rollerine uymamaları) olarak algılandığında, cinsiyetçiliğin kadına karşı önyargılı tutumları içerdiği ve geleneksel cinsiyet rollerini desteklediği düşünülürse, evlilikte kadınlara yönelik şiddete ilişkin tutumları güçlü bir şekilde yordaması anlamlı hale gelmektedir (Sakallı, 2001).

Araştırmanın özünü oluşturan çelişik duygulu cinsiyetçiliğin, erkek bireylerde kadına şiddeti doğal görme tutumunu yordadığı kuramı, sonuçlarla desteklenmiştir. Literatürdeki diğer araştırmalarla karşılaştırıldığında, erkeğin aile reisi olarak kabul edildiği (Arıkan, 1996) ve kadının temel sorumluluklarının başında toplumsal

cinsiyet rollerine uygun davranması gerektiği algısının, erkeğin kadın üzerinde hak iddia etmesini kolaylaştırdığı görülmüştür (Atalay, 1992).

Öneriler

Araştırmanın geliştirilmesi açısından toplumsal ve sosyal rol değişikliklerinin nasıl oluşturulabileceğine ilişkin bir çalışma gerçekleştirilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Kadınların hemcinslerine yönelik cinsiyetçi tutumlarının nedenlerinin nitel araştırmalarla değerlendirilmesinin, mevcut araştırmanın sonuçlarının geliştirilmesini sağlayacağı düşünülmektedir. Aynı şekilde şiddetin oluşmasındaki nedenlerin ayrıntılı olarak incelenmesi, aile içi şiddet literatüründe ilerleme kaydedilmesini sağlayacaktır. Aile içi şiddet konusunda farklı sosyo-demografik özelliklere sahip gruplar arasında karşılaştırmalı yapılacak bir deneysel bir araştırma da literatüre katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akar, T., Aksakal, F.N., Demirel, B., Durukan, E., & Özkan, S. The prevalence of domestic violence against women among a group woman: Ankara, Turkey. *Journal of Family Violence*, 25. 2010, 22-25.
- Akbay, M.E. Representation of Women In Secular and Religious Newspapers. Unpublished master thesis. ODTÜ. Institute of Social Sciences, Ankara, 1999.
- Akçer, D.Z. Aile İçi Sıddete Maruz Kalan Kadınlar: Diyarbakır Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji A.D., Diyarbakır, 2006.
- Akyüz, G., Kuğu, N., Bir Psikiyatrik Polikliniğine Başvuran Evli Hastalarda Aile İçi Şiddet, Evlilik Sorunları, Başvuru Yakınması ve Psikiyatrik Tanı, *Yeni Symposium.*, 2002, 40(2): 41-48.
- Allen, C. M., & Straus, M. A. *Resources, power, and husband-wife violence*. In M. A. Straus & Hotaling G.T. (Eds.), *The social causes of husband-wife violence* Minneapolis: University of Minnesota Press, 1980.
- Allen, C. T., Swan, S. C., & Raghavan, C. Gender symmetry, sexism and intimate partner violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 2008.
- Altınay, Ayşe Gül and Arat, Yeşim. Türkiye'de kadına yönelik şiddet. Research Report. Punto , İstanbul, 2007.
- Anderson, K. L. Gender, status, and domestic violence: An integration of feminist and family violence approaches. *Journal of Marriage and Family*, 1997, 59, 655-669.
- APA - American Psychological Association . Intimate partner abuse and relationship violence. Retrieved April 10, 2011, from <http://www.apa.org/pi/women/programs/violence/partner-violence.pdf> , 2002.

- Archer J, Haigh AM. Do beliefs about aggressive feelings and actions predict reported levels of aggression? *Br J Soc Psychol*, 1997, 36: 83–105.
- Arias, I., & Corso, P. Average cost per person victimized by an intimate partner of the opposite gender: A comparison of men and women. *Violence and Victims*, 2005, 20, 379-391.
- Arslan, D. Aile İçinde Kadına Yönelen Şiddet Ve İstanbul Kadın Misafirhanesi, Master Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 1998.
- Babl, J. D. Compensatory masculine responding as a function of sex role. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 1979, 47(2), 252-257.
- Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. Aile İçinde ve Toplumsal Alanda Şiddet, T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları, No:113. Ankara:Başbakanlık Basımevi, 1998.
- Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü [KSGM]. Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması Özet Rapor. Ankara-Türkiye, 2009.
- Baumeister, R., F., Smart, L., & Boden, J., M.,. Relation of Threatened Egotism to Violence and Aggression: The Dark Side of High Self-Esteem. *Psychological Review*, 1996, 103, 5–33.
- Bay, A., Sorgun, E., Aker, T. Kadına Yönelik Sıddetin Psikolojik Sonuçları .XIII. Ulusal Psikoloji Kongresi (7-11 Eylül 2004)
- Baykal,T. Ailede Kadına Yönelik Fiziksel Sıddet, Bu Sıddete İlişkin Tutumlar Ve Kisinin Sıddet Yasantısı. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji A.D., İzmir, 2008.
- Bem, S. L. The measurement of psychological androgyny. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 1974, 42 (2), 155-162.
- Berkem, G. İşçilerin ailede ve iş yerinde toplumsal cinsiyete ilişkin tutumları arasındaki ilişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 1992, 7 (28), 24-32.

- Beydoğan, B. Attitudes toward women in managerial positions: The effects of ambivalent sexism, patriarchy and gender differences on these attitudes. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. ODTÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2001.
- Bornstein, R. The complex relationship between dependency and domestic violence: Converging psychological factors and social forces. *American Psychologist*, 2006, 61 (6) 595-606.
- Bora, A. *Kadınların Sınıfı*. İstanbul, 2005.
- Bostock, J., Plumpton, M., Pratt, R. Domestic Violence Against Women, 2009.
- British City. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 14: 266–283.
- Bosson, J. K., & Vandello, J. A. Precarious manhood and its links to action and aggression. *Current Directions in Psychological Science*, 2011, 20, 82-86.
- Bosson, J. K., Vandello, J., A., Burnaford, R. M., Weaver, J. R., & Wasti, A., 2009. Precarious manhood and displays of physical aggression. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 35, 623-634.
- Bozok, M. *Soru ve Cevaplarla Erkeklikler*, 2011.
- Browne, K., Herbert, M. Preventing Family Violence, pp: 2-14, John Wiley & Sons Ltd, West Sussex, 1996.
- Bulut, M. B. Üniversite Öğrencilerinin Aile İçi Şiddete Yönelik Tutumları the *Journal of Academic Social Sciences ASOS*, 2015.
- Burn, S. M., & Busso, J. Ambivalent sexism, scriptural literalism, and religiosity. *Psychology of Women Quarterly*, 2005, 29(4), 412-418.
- Butler, J. *Gender trouble: Feminism and the subversion of identity*. New York: Routledge, 1999.

- Cameron, C. Sex-role attitudes. In S. Oskamp, (Ed.), *Attitudes and opinions* (pp. 339– 359). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1977.
- Capaldi, D. M., Shortt, J. W., Kim H. K., Wilson, J., Crosby, L., & Tucci, S. Official incidents of domestic violence: Types, injury, and associations with nonofficial couple aggression. *Violence and Victims*, 2009, 24 (4)
- Ceballo, R., Ramirez, C., Castillo, M., Caballero, G. A., & Lozoff, B. Domestic violence and women's mental health in Chile. *Psychology of Women Quarterly*, 2004, 28, 298-308.
- Chapleau K. M., Oswald, D. L., & Russell, B. L. How ambivalent sexism toward women and men support rape myth acceptance, Springer Science Volume 57, Issue 1-2, July 2007.
- Convention on the Elimination of all forms of Discrimination against Women [CEDAW], Retrieved from <http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/committee.htm>, 1981.
- Cengiz, K., Tol, U. U., & Küçükural, Ö. Hegemonik erkekliğin peşinden. *Toplum ve Bilim*, 2004, 101, 50-70.
- Cho, H., & Wilke, D. J. Gender differences in the nature of the intimate partner violence and effects of perpetrator arrest on revictimization. *Journal of Family Violence*, 2010, 25, 393-400.
- Chronister, K. M. Contextualizing women domestic violence survivors' economic and emotional dependencies. *American Psychologist*, 2007, 62, 706-708.
- Coker, A. L., Smith, P. H., McKeown, R. E., & King, M. J. Frequency and correlates of intimate partner violence by type: Physical, sexual, and psychological battering. *American Journal of Public Health*, 2000, 90 (4) 553-559.
- Connell, R.W. *Masculinities*. Berkeley: University of California Press, 1995.

- Copenhaver, M. M., Lash, S. J., & Eisler, R. M. Masculine gender-role stress, anger, and male intimate abusiveness: Implications for men's relationships. *Sex Roles*, 2000, 42(5-6), 405-414.
- Council of Europe, 2002; BMA 1998; British Home Office Research Study, 1999.
- Çıtak, A. Kadınların Çalışmasına Yönelik Tutum: Cinsiyet, Cinsiyet Rolü Ve Sosyoekonomik Düzeye Göre Bir Karşılaştırma. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji A.D., Ankara, 2008.
- Cunradi, C. B., Caetano, R., & Schafer, J. Socioeconomic predictors of intimate partner violence among White, Blacks, and Hispanic couples in the United States. *Journal of Family Violence*, 2002, 17, 377-389.
- Davis, T. E. The effects of domestic violence on male victims in the United States Marine Corps. *Dissertation Abstracts International: Section B – The Sciences and Engineering*, 2004.
- DeMaris, A., Swinford, S. Female Victims Of Spousal Violence Factors Influencing Their Level Of Fearfulness, *Family Relations*, 1996, 45:98-106.
- Demren, Ç. *Kahvehane erkekliği: Ankara'da bir gecekondu mahallesi örneği*. (Yayınlanmamış doktora tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara-Turkey, 2007.
- Direk, Z. Cinsiyetli Olmak: Sosyal Bilimlere Feminist Bakışlar. İstanbul, YapıKredi Yayınları, 2007.
- Dissiz, M., Sahin, H.N. Evrensel Bir Kadın Sağlığı Sorunu: Kadına Yönelik Sıddet, Bakırköy Prof. Dr.Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, 2008.
- Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. Hacettepe Nüfus Etütleri Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi Hastaneleri Basımevi, Ankara, 2003.
- Dobash, R. E., & Dobash, R. P. *Violence against wives*. NY: Free Press, 1979.

- Dökmen, Z. Bem Cinsiyet Rolü Envanteri'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 1991, 35 (1), 81-89.
- Dökmen, Z. İlkokul ders kitaplarının cinsiyet rolleri bakımından incelenmesi. 3P: Psikoloji Psikiyatri Psikofarmakoloji Dergisi, 1995, 3 (2), 38-44.
- utton, D. G. An ecologically nested theory of male violence toward intimates. *International Journal of Women's Studies*, 1985, 8, 404-413.
- Dutton, D. G., & Nicholls, T. L. The gender paradigm in domestic violence research and theory: Part 1- The conflict of theory and data. *Aggression and Violent Behavior*, 2005, 10.
- Efe, Ş.Y., Ayaz, S. Kadına yönelik aile içi şiddet ve kadınların aile içi şiddete bakışı. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 2010, 11(1), 23-29.
- Ercan, N. Evlilikte Kadına Yönelik Fiziksel Şiddete İlişkin Tutumların Yordayıcıları: Çelşik Duygulu Cinsiyetçilik, Sistemi Mesrulaştırma ve Dini Yönelim. Ortadoğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Bölümü, Ankara, 2009.
- Erten, Y & Ardalı, C. Saldırganlık, Şiddet ve Terörün Psikososyal Yapıları, Cogito, sayı:6/7, s:143-165, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1996.
- Fischer, A. R., Tokar, D., Good, G., & Snell, A. F. More on the structure of male role norms: Exploratory and multiple sample confirmatory analyses. *Psychology of Women Quarterly*, 1998, 22, 135-155.
- Fiske, S. T., Xu, J., Cuddy, A. J. C., & Glick, P. Respect versus liking: Status and interdependence underlie ambivalent stereotypes. *Journal of Social Issues*, 1999, 55, 473-489.
- Forbes, G. B., Doroszewicz, K., Card, K., & Adams-Curtis, L. E. Association of the thin body ideal, ambivalent sexism, and self-esteem with body acceptance and the preferred body size of college women in Poland and the United States, 2004.

- Gallagher, K. E., & Parrott, D. J. What accounts for men's hostile attitudes toward women? The influence of hegemonic male role norms and masculine gender role stress. *Violence Against Women*, 2011, 17, 568-583.
- Gharaibeh, M. K., Abu-Baker, N. N., & Aji, S. Attitudes toward and justification for wife abuse among Syrian medical and nursing students. *Journal of Transcultural Nursing*, 2012, 23, 297-305.
- Gelles, R. J. *Family Violence*, Family Violence Prevention and Treatment (R. L. Hampton, T. P. Gullota, Eds), p: 1-20, Sage Publication, California, 1993.
- Gelles, R. J. Theoretical Explanations, International Encyclopedia of Marriage and Family (J. J. Ponzetti, Eds.) Vol 4, 2nd ed, p: 1567-1568, New York, 1995.
- Gelles, R.J., Straus, M.A. *Intimate Violence*, Touchstone Book, New York, 1988.
- Gergen, K., J. Meaning in Relationship. In M. Gergen & K. J. Gergen (Eds.), *Social construction: A reader*. SAGE: London, 2003.
- Gilmore, D. D. *Manhood in the making*. New Haven, CT: Yale University Press, 1990.
- Glick, P., & Fiske, T. S. The ambivalent sexism inventory: Differentiating hostile and benevolent sexism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 1996, 70, 491-512.
- Glick, P., & Fiske, T. S. Hostile and benevolent sexism: Measuring ambivalent sexist attitudes toward women. *Psychology of Women Quarterly*, 1997, 21, 119-135.
- Glick, P., Diebold, J., Bailey-Werner, B., & Zhu, L. The two faces of Adam: Ambivalent sexism and polarized attitudes toward women. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 1997, 23, 1323-1334.

- Glick, P., Fiske, S. T., Mladinic, A., Saiz, J. L., Beyond prejudice as simple antipathy: Hostile and benevolent sexism across cultures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2000, 75, 763-775.
- Glick, P., Sakallı-Uğurlu, N., Ferreira, M. C. & De Souza, M. A. Ambivalent sexism and attitudes toward wife abuse in Turkey and Brazil. *Psychology of Women Quarterly*, 2002, 26: 292-297.
- Gölge, Z.B., Gökdoğan, M., Göktürk, G. Aile İçi Şiddet: Esler arası İlişkiler. IV. Adli Bilimler Kongresi, İstanbul, 10-13 Mayıs 2003.
- Güler, N., Tel, H., Tuncay, Ö.F. Kadının Aile İçinde Yaşanan Şiddete Bakışı. C. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi, 2005, 27 (2): 51 – 56.
- Güvenç, G. Kız ve erkek öğrencilerin ailede toplumsal cinsiyete ilişkin tutumları ve benlik algısı. 3P: Psikoloji Psikiyatri Psikofarmakoloji Dergisi, 1996, 4, 26-267.
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması. Ankara, 2015.
- Hague, G., Malos, E. Domestic Violence: Action for Change, pp. 4-17, New Clarion Press, Cheltenham, 2005.
- Haj-Yahia, M. M., & Uysal, A. Beliefs about wife beating among medical students from Turkey. *Journal of Family Violence*, 2008, 23, 119- 133
- Harding, H. G., & Helweg-Larsen, M. Perceived risk for future intimate partner violence among women in a domestic violence shelter. *Journal of Family Violence*, 2009, 24, 75-85.
- Harris, J.R., Cook, A.C., Attributions About Spouse Abuse: It Matters Who the Batterers and Victims Are, *Sex Roles*, 30:7-8. Heise, L. (1993). Violence against women; the hidden burden, *World Health Statistics Quarterly*, 1994, 46(1):14–22

- Harway, M., & O'Neil, J. M. *What causes men's violence against women?* Thousand Oaks, California: Sage Publications, 1999.
- Haskan, Ö. ve Yıldırım, İ. Şiddet Eğilimi Ölçeği'nin geliştirilmesi, *Eğitim ve Bilim*, 2012, 37(163):165-177.
- Hearn, J. *The gender of oppression: Men, masculinity and the critique of Marxism*. New York: St. Martin's Press, 1987.
- Helgeson, V. S. Aggression. In V. S. Helgeson (Eds.), *Psychology of gender* (pp. 183-220). Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall, 2005.
- Hidroglu, S., Topuzoglu, A., Ay,P., Karavus, M. Kadın ve Çocuklara Karşı Fiziksel Siddeti Etkileyen Faktörlerin Degerlendirilmesi: _stanbul'da Saglik Ocagi Tabanlı bir Çalışma. *Yeni Symposium Journal*, 2006, 44(4): 196–202.
- Hornung, C. A., McCullough, B. C., & Sugimoto, T. Status relationships in marriage: Risk factors in spouse abuse. *Journal of Marriage and the Family*, 1981, 675-692.
- Hortaçsu, N., Kalaycıoğlu, S., & Rittersberger-Tılıç, H. Intrafamily aggression in Turkey: Frequency, instigation, and acceptance. *The Journal of Social Psychology*, 2003, 143 (2) 163-184.
- Hunnicut, G. Varieties of patriarchy and violence against women : Resurrecting "patriarchy" as a theoretical tool. *Violence Against Women*, 2009, 15, 553-573.
- Işık, R. *The predictors of understanding of honor and attitudes toward honor related violence: Ambivalent sexism and system justification*. Unpublished master's thesis. Middle East Technical University, Ankara-Turkey, 2008.
- İnsan Hakları Derneği (2011). Kadına Yönelik Şiddet Raporu. Retrieved from http://bianet.org/files/doc_files/000/000/320/original/kad%C4%B1n_cinayetleri_raporu_pdf.pdf

- Johnson, M. P. Patriarchal Terrorism and Common Couple Violence: Two Forms of Violence against Women, *Journal of Marriage and the Family*., 1995, 57(2): 283-294.
- Johnson, P.M., Ferraro, J.K.(2000). Research on Domestic Violence in the 1990s: Making Distinctions . *Journal of Marriage and the Family*, 62 : 948–963.
- Jouriles, E. N., Norwood, W. D., McDonald, R., & Peters, B. Domestic violence and child adjustment. In J. H. Grych, & F. D. Fincham (Eds.), *Interparental conflict and child development: Theory, research, and applications* (pp. 315-336). NY: Cambridge University Press, 2001.
- Ka-der. Kadın Sorunlarına Çözüm Arayışı Kurultayı, Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Çalışma Grubu _istanbul, 14 –15 Haziran 2003, Ulasım Tarihi 06 Aralık 2009, http://www.ka-der.org.tr/raporlar/kadin_siddet.doc.
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, (2012).Retrieved from http://panel.stgm.org.tr/vera/app/var/files/b/a/basinkitapcigi_kadincinayetlerinidurduracagiz.net-06.08.2012.pdf.
- Kadın Girişimciler Derneği-KAGİDER, (2008). Kadına yönelik şiddet araştırması. Retrieved from <http://www.bianet.org/bianet/toplumsal-cinsiyet/104973-kadina-yonelik-siddet-arastirmasi-ese-siddet-mesru-goruluyor>
- Kandiyoti, D. Patterns of patriarchy: Notes for an analysis of male dominance in Turkish society. In Ş.Tekeli (Ed.), *Women in modern Turkish society*. London, 1995.
- Karınca, E. Sorularla Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet, Ankara Barosu Başkanlığı Yayını, Ankara: Afşaroğlu Matbaası, 2011.
- Kaukinen, C. (2004). Status Compatibility, Physical Violence and Emotional Abuse in Intimate Relationships. *Journal of Marriage and Family*, 2004, 66, 452-471.

- Kavuncu, N. Bem Cinsiyet Rolü Envanteri'nin Türk toplumuna uyarlama çalışması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kline, P. (2000).
- Kim, H. K., Laurent, H. K., Capaldi, D. M., & Feingold, A. Men's aggression toward women: A 10-year panel study. *Journal of Marriage and Family*, 2008, 70, 1169-1187.
- Kocacık, F., & Çağlayandereli, M. Ailede kadına yönelik şiddet: Denizli ili örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 2009, 6 (2) 24-43.
- Kocacık, F., & Doğan, O. Domestic violence against women in Sivas, Turkey: Survey study. *Croatian Medical Journal*, 2006, 47, 742-749.
- Korkut-Owen F., Owen, V. D. T.C. Basbakanlık Kadının Statüsü Genel, 2008.
- Koss, M.P. The Women's Mental Health Research Agenda Violence Against Women, *American Psychologist*., 1990, 45(3): 374-380.
- LaViolette, A., & Barnett, O. It could happen to anyone: Why battered women stay. Newbury Park, CA: Sage, 1993.
- Leone, J. M., Johnson, M. P., Cohan, C. I., Lloyd, S. E. Consequences of Male Partner Violence for Low- Income Minority Women, *Journal of Marriage and Family*., 2004, 66(2): 472-490.
- Locke, L. M., Richman, C. L. Attitudes Toward Domestic Violence: Race and gender issues. *Sex Roles*, 1999, 40, 227-247.
- Löbmann, R., Greve, W., Wetzels, P., & Bosold, C. Violence against women: Conditions, consequences, and coping. *Psychology, Crime & Law*, 2003, 9 (4) 309-331.
- Mancini, J., Nelson, J., Bowen, G., & Martin, J. Preventing intimate partner violence: A community capacity approach. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 2006, 13 (1) 203-227.

- Macmillan, R., & Kruttschnitt, C. Patterns of violence against women: Risk factors and consequences. *U.S. Department of Justice*, 2005.
- Mahalik, J. R., Locke, B. D., Ludlow, L. H., Diemer, M. A., Scott, R. P. J., Gottfried, M., et al. Development of the Conformity to Masculine Norms Inventory. *Psychology of Men & Masculinity*, 2003, 4(4), 3-25.
- Malamuth, N. M. Predictors of naturalistic sexual aggression. *Journal of Personality and Social Psychology*, 1986, 50, 953-962.
- Mayda A., Akkus, D. Ev Kadınlarına Yönelik Aile İçi Sıddet. Sağlık ve Toplum Dergisi, 2003, 13(4): 51 – 58.
- McCloskey, L. A., & Stuewig, J. The quality of peer relationships among children exposed to family violence. *Development and Psychopathology*, 2001, 13.
- Miedzian, M. *Boys will be boys: Breaking the link between masculinity and violence*. New York: Doubleday, 1991.
- Mitchell, R. E., & Hodson, C. A. Coping with domestic violence: Social support and psychological health among battered women. *American Journal of Community Psychology*, 1983, 11, 629-654.
- Murphy, C., Cascardi, M. Psychological Aggression and Abuse in Marriage (R.Hampton., T.Gullota,Eds), pp:86-111, Sage Publication, London, 1993.
- Mutlu, F. Aile içi sıddet sürecinde kadına yönelik sıddet üzerine sosyolojik bir araştırma. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji AD., Elazığ, 2006.
- Nayak, B.M., Byrne, A.C., Martin, K.M., Abraham, G.A., Attitudes Toward Violence Against Women: A Cross-Nation Study. *Sex Roles*, 2003, 49:7-8.
- Nicolson, P., Wilson, R. Is Domestic Violence a Gender Issue? Views from a British City. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 2004, 14: 266–283.

- Nisbett, R. E., & Cohen, D. *Culture of honor: The psychology of violence in the south*. Boulder, CO: Westview, 1996.
- O'Leary, K. D. Physical Aggression Between Spouses A Social Learning Theory Perspective, *Handbook of Family Violence* (V. B. Van Hasselt., R. L. Morrison., A. S. Bellack., M. Hersen, Eds), p: 31-40, Plenum Press, New York, 1988.
- O'Leary, K. D. Developmental and affective issues in assessing and treating partner aggression. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 1999, 6 (4) 400-414.
- O'Leary, K. D., & Williams M. C. Agreement about acts of aggression in marriage. *Journal of Family Psychology*, 2006, 20 (4) 656-662.
- OMCT - World Organization against Torture. Violence against women in Turkey: A report to the Committee against Torture. Retrieved May 1, 2011, from http://www.omct.org/pdf/VAW/Publications/2003/Eng_2003_09_Turkey.pdf
- Osch, Y., Breugelmans, S. M., Zeelenberg, M., & Bölük, P. Family honor and aggression in Turks. *Group Process and Intergroup Relations*, 2013, 16, 334-344.
- Oyunbileg, S., Sumberzul, N., Udval, N., Wand, J. D., & Janes, C. R. (2009). Prevalence and risk factors of domestic violence among Mongolian women. *Journal of Women's Health*, 18 (11) 1873-1880.
- Özçakır, A., Bayram, N., Ergin, N., Selimoğlu, K., & Bilgel, N. Attitudes of Turkish men toward wife beating: A study from Bursa, Turkey. *Journal of Family Violence*, 2008, 23, 631-638.
- Özmen-Kaymak, S. Aile içinde Öfke Ve Saldırganlığın Yansımaları. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2004, 37 (2): 27-39.
- Pleck, J. The male sex role: definitions, problems, and sources of change. *Journal of Social Issues*, 1976, 32(3), 155-164.

- Pleck, J. & Sawyer, J. *Men and masculinities*. New York: Prentice-Hall, 1974.
- Riggs, S.D., Caulfield, B.M., Street, E.A. Risk for Domestic Violence: Factors Associated with Perpetration and Victimization. *Journal of Clinical Psychology*, 2000, 56(10); 1289–1316.
- Sakallı, N. Cinsiyet rollerine ilişkin kalıpyargılar ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Yayınlanmamış makale. ODTÜ, Ankara, 2000.
- Sakallı, N. Beliefs About Wife Beating Among Turkish College Students: The Effects of Patriarchy, Sexism and Sex Differences. *Sex Roles*, 2001, 44(9/10), 599-610.
- Sakallı-Uğurlu, N. Koca Sözü Dinlemeyen Kadınlara Uygulanan Fiziksel veya Sözel Sıddete Kim Daha Olumlu Bakar?, Orta Dogu Teknik Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, Poster Sunum PO#6, Ulaşım Tarihi 25.11.2009, <http://www.metu.edu.tr/~psi/oposter.htm>
- Sakallı-Uğurlu, N. Ulu, S. Evlilikte Kadına Yönelik Sıddete Yönelik Tutumlar: Çelisik Duygulu Cinsiyetçilik, Yas, Eğitim ve Gelir Düzeyinin Etkileri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 2003, 6(11-12) 53-65.
- Salaçın, S., Ergöner, T.A., Uyaniker, D.Z. Kadına Yönelik Sıddet. *Klinik Gelisim, Adli Tıp Özel Sayısı*, 2009, 22:95–100
- Saunders, D. G. Wife Abuse, Husband Abuse, or Mutual Combat? A Feminist Perspective on the Empirical Findings, *Feminist Perspectives on Wife Abuse* (Yllo, Kersti, Bograd, Michele, Eds), pp:90-99, Sage Publication, California, 1988.
- Saunders et al. *Content Domains for Justification of Physical Wife Abuse Scale*, 1987.
- Scott, S., Babcock, J.C. Attachment as a Moderator Between Intimate Partner Violence and PTSD Symptoms, 2009, *J Fam Viol*, DOI 10.1007/s 10896-009-9264-1.

- Severson, M., Postmus, J. L., & Berry, M. Women's experiences of victimization and survival. *Journal of Sociology & Social Welfare*, 2009, 36 (2) 145-167.
- Sezer, Ö. (2008). Çiftler arası şiddeti kabul ölçeğinin türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(16):1-15.
- Schmitt, M. T., & Branscombe, N. R. The good, the bad and the manly: Threats to one's prototypicality and evaluations of fellow in-group members. *Journal of Experimental Social Psychology*, 2001.
- Smith, L.D. Disability, Gender and Intimate Partner Violence: Relationships from the Behavioral Risk Factor Surveillance System. *Sex Disabil*, 2008, 26:15-28
- Sorgun, E., Aker, T., Bay, A. Bir Grup Yükseköğretim ve Üniversite Öğrencisinin Cinsel Şiddete İlişkin Algı ve Tutumları: Cinsel Şiddet ve Etiketleme. XIII. Ulusal Psikoloji Kongresi (7-11 Eylül 2004).
- Swan, S. C., Gambone, L. J., Caldwell, J. E., Sullivan, T. P., & Snow, D. L. A review of research on women's use of violence with male intimate partners. *Violence and Victims*, 2008, 23 (3) 301-314.
- Swim, J. K., & Cohen, L. L. Overt, covert, and subtle sexism. *Psychology of Women Quarterly*, 1997, 21, 103-118.
- Swim, J. K., Aikin, K. J., Hall, W. S., & Hunter, B. A. Sexism and racism: Old fashioned and modern prejudices. *Journal of Personality and Social Psychology*, 1995, 68, 199-214.
- Şahin, N. ve Dişsiz, M. Sağlık çalışanlarında aile içi şiddete yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 2009, 6(2): 264-274.
- Taft, C. T., O'Farrell, T. J., Torres, S. E., Panuzio, J., Monson, C. M., Murphy, M., & Murphy, C. M. Examining the correlates of psychological aggression

among a community sample of couples. *Journal of Family Psychology*, 2006, 20 (4) 581-588.

Taylor, N., & Mouzos, J. *Community attitudes to violence against women survey: A full technical report*. Australian Institute of Criminology, 2006.

T.D.K. Şiddet. [Erişim: http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.527b4737924220.16999483].

Thompson, E. H., & Pleck, J. H. The structure of male role norms. *American Behavioral Scientist*, 1986, 29, 531–543.

Thompson, E., H. & Pleck, J., H. Reformulating the male role: The structure of male role norms. In M. S. Kimmel (Ed). *Changing men: New directions in research on men and masculinity*. Sage Publications, London, New Delhi, 1987.

Tjaden, P., Thoennes, N. Prevalence, incidence and consequences of violence against women. National Institute of Justice, 1998, NCJ 172837.

Tjaden, P., & Thoennes, N. (2000). *Full report of the prevalence, incidence, and consequences of violence against women*. National Institute of Justice, Research Report, NCJ No. 183781. Washington, DC: US Department of Justice.

Torres, S., & Han, H. Women's perceptions of their male batterers' characteristics and level of violence. *Issues in Mental Health Nursing*, 2003, 24, 667-679.

Turkish Republic, Prime Ministry, Directorate General on the Status of Women *National research on domestic violence against women in Turkey*. Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2009.

UN - United Nations. *Declaration on elimination of violence against women, United Nations General Assembly resolution, Document GA/RES/48/104*. NY: UN, 1993.

- UNICEF - United Nations Children's Fund. Domestic violence against women and girls, Innocenti digest, No: 6. Retrieved May 16, 2011, from <http://www.unicef.org/publications/pdf/digest6e.pdf>
- United Nations Population Fund (UNFPA), United Nations Development Fund for Women (UNIFEM), & Office of the Special Adviser on Gender Issues and Advancement of Women (OSAGI), *Combating gender-based violence: A key to achieving the MDGS*. Ankara-Turkey, 2005.
- Vahip, I. ve Doğan Avşargil, Ö. Aile içi fiziksel şiddet ve kadın hastalarımız, *Türk Psikiyatri Dergisi*, 2006, 17(2):107-114.
- Vahip, I. Evdeki Şiddet ve Gelişimsel Boyutu:Farklı Bir Açıdan Bakış, *Türk Psikiyatri Dergisi*, 2002, 13(4):312-319.
- Vandello, J. A., Bosson, J. K., Cohen, D., Burnaford, R. M., & Weaver, J. R. Precarious manhood. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2008, 95, 1325-1339.
- Vandello, J. A., & Cohen, D. Male honor and female fidelity: Implicit cultural scripts that perpetuate domestic violence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2003, 84, 997-1010.
- Vandello, J. A., & Cohen, D. Gender, culture, and men's intimate partner violence. *Social and Personality Psychology Compass*, 2008, 2, 1-16.
- Vatandaş, C. Aile Ve Şiddet Türkiye'de Eşler Arası Şiddet, S.173-176, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Yayın No:58, Afyon, 2003.
- Violence by intimate partners. In E. G. Krug, L. L. Dahlberg, C. A. Mercy, A. B. Zwi, & R. Lozano (Eds.), *World report on violence and health* (pp. 89-121). Geneva: World Health Organization, 2002.
- Walker, L. E. Psychology and domestic violence around the world. *American Psychologist*, 1999, 54, 21-29.

- Wallace, H. *Family violence: Legal, medical, and social perspectives*. USA: Ally & Bacon, 2002.
- Watts, C., & Zimmerman, C. Violence against women: Global scope and magnitude. *British Medical Journal*, 2002, 359, 1232-1237.
- West, C. & Zimmerman D. H. Doing gender. *Gender and Society*, 1987.
- WHO - World Health Organization. WHO multi-country study on women's health and domestic violence against women. Initial results on prevalence, health outcomes and women's responses. Retrieved May 16, 2011, from http://www.who.int/gender/violence/who_multicountry_study/en/
- Yaşın-Dökmen, Z. Çalışma, cinsiyet, cinsiyet rolleri ile ev işleri ve depresyon ilişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 1997, 12 (39), 39-53.
- Yigitalp, G., Ertem, M., Özkaynak, V. Üniversite Öğrencilerinin Sıddet Konusunda Deneyimleri ve Bu Konudaki Görüşleri. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 2007: 6 (2).
- Yigzaw, T., Berhane, Y., Deyessa, N. & Kaba, M. Perceptions and attitude towards violence against women by their spouses: A qualitative study in Northwest Ethiopia. *Ethiopian Journal of Health Development*, 2010, 1, 39-45.
- Yoshiaka, M.R., Dinioia, J., Ullah, K. Attitudes Toward Marital Violence: An Examination of Four Asian Communities. *Violence Against Women*, 2001, 7(8) : 900-927.

EKLER

Ek-1:Demografik Bilgiler

- 1.Yaşınız: 2.Cinsiyetiniz:
- 3.Yaşadığınız yer: Büyükşehir İlçe Köy
- 4.Büyüdüğünüz aile: Çekirdek aile Akraba yanı Kalabalık aile Diğer
- 5.Medeni durum: Evli Dul Boşanmış Bekar
- 6.Öğrenim durumunuz: İlköğretim Lise Ön Lisans Lisans
Yüksek lisans ve üzeri
- 7.Mesleğiniz:
- 8.Çalışma durumunuz: Çalışıyorum Çalışmıyorum
- 9.Aylık geliriniz:
10. Var ise partnerinizle (eş/sevgili) birliktelik süreniz:
- 11.Var ise çocuk sayınız:
- 12.Evde beraber yaşadığınız kişi(ler): Yalnız Anne-Baba Eş/Sevgili Eş&Çocuklar
 Eşin/Sevgilinin Anne-Babasıyla Arkadaşlarla
13. Babanız/Anneniz veya Partneriniz (Eş/Sevgili) tarafından şiddete maruz bırakıldınız mı?
- Evet Hayır
14. Hayatınızın herhangi bir döneminde, kadına yönelik şiddete tanık oldunuz mu ?
- Evet Hayır

Ek-2: Evlilikte Kadına Yönelik Şiddeti Meşrulaştıran İçerikler Ölçeği

KADIN;	Kesinlikle Destekliyorum	Kısmen Destekliyorum	Emin Değilim	Desteklemiyorum	Kesinlikle Desteklemiyorum
1. Ev işlerini ve yemek yapmayı reddederse					
2. Başka bir erkek ile cinsel ilişkiye girerse					
3. Kocasını ile cinsel ilişkiye girmeyi reddederse					
4. Bir toplantı veya partide kocasını ile alay ederse					
5. Arkadaşlarına kocasının cinselliği hakkında bilgi verirse					
6. Kocasını devamlı eleştirirse					
7. Kocasının akrabalarına saygısızlık ederse					
8. Eğer arkadaşlarının önünde kocasını küçük düşürürse					
9. Kocasının beklentilerini yerine getirmemezse					
10. Eşine devamlı karşı çıkarsa					
11. Çocuklarına bakmayı ihmal ederse					
12. Kocasının kazandığı parayı israf ederse					
13. Kocasına yalan söyleyorsa					

14. Sınırlarını bilmeyip eşini kızdırırsa					
15. Sorunlarını kocası ile değil de başkasıyla paylaşırsa					
16. Kendi ailesiyle sık sık görüşürse					
17. Kocasına haber vermeden bazı davranışlarda bulunursa (gezmek, alışveriş)					
18. Kocasının işinde ilerlemesine destek olmazsa					
19. Eğer çalışıyorsa, işi nedeniyle ailesine gerekli özeni göstermezse					
20. Eğer çalışıyorsa, önceliği kocasının değil de kendi işine verirse					
21. Kocasının hatalarını durmadan yüzüne vurup onu kızdırırsa					
22. Kocasının bazı olumsuz davranışlarını sineye çekmek yerine durmadan dile getirirse					

Ek-3: Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği

	Kesinlikle Katlıyorum	Katlıyorum	Emin Değilim	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Ne kadar başarılı olursa olsun bir kadının sevgisine sahip olmadıkça bir erkek gerçek anlamda bütün bir insan olamaz.					
2. Gerçekte birçok kadın “eşitlik” arıyoruz maskesi altında işe alınmalarda kendilerinin kayırılması gibi özel muameleler arıyorlar.					
3. Bir felaket durumunda kadınlar erkeklerden önce kurtarılmalıdır.					
4. Birçok kadın masum söz veya davranışları cinsel ayrımcılık olarak yorumlamaktadır.					
5. Kadınlar çok çabuk alınırlar.					
6. Karşı cinsten biri ile romantik ilişki olmaksızın insanlar hayatta gerçekten mutlu olamazlar.					
7. Feministler gerçekte kadınların erkeklerden daha fazla güce sahip olmalarını istemektedirler.					
8. Birçok kadın çok az erkekte olan bir saflığa sahiptir.					
9. Kadınlar erkekler tarafından el üstünde tutulmalı ve korunmalıdır.					
10. Birçok kadın erkeklerin kendileri için yaptıklarına tamamen minnettar olmamaktadırlar.					
11. Kadınlar erkekler üzerinde kontrolü sağlayarak güç kazanmak hevesindedirler.					
12. Her erkeğin hayatında hayran olduğu bir kadın olmalıdır.					

13. Erkekler kadınsız eksiktirler.					
14. Kadınlar işyerlerindeki problemleri abartmaktadırlar.					
15. Bir kadın bir erkeğin bağlılığını kazandıktan sonra genellikle o erkeğe sıkı bir yular takmaya çalışır.					
16. Adaletli bir yarışmada kadınlar erkeklere karşı kaybettikleri zaman tipik olarak kendilerinin ayrımcılığa maruz kaldıklarından yakınırılar.					
17. İyi bir kadın erkeği tarafından yüceltilmelidir.					
18. Erkekler cinsel yönden yaklaşılabilir olduklarını gösterircesine şakalar yapıp daha sonra erkeklerin tekliflerini reddetmekten zevk alan birçok kadın vardır.					
19. Kadınlar erkeklerden daha yüksek ahlaki duyarlılığa sahip olma eğilimindedirler.					
20. Erkekler hayatlarındaki kadın için mali yardım sağlamak için kendi rahatlarını gönüllü olarak feda etmelidirler.					
21. Feministler erkeklere makul olmayan istekler sunmaktadırlar.					
22. Kadınlar erkeklerden daha ince bir kültür anlayışına ve zevkine sahiptirler.					

Ek-4: Saldırganlık Envanteri

	Kesinlikle Doğru	Kısmen Doğru	Kararsızım	Kısmen Yanlış	Kesinlikle Yanlış
1.Bazı arkadaşlarım benim öfkeli biri olduğumu söylerler.					
2.Gerekirse hakkımı korumak için şiddete başvurabilirim.					
3.Birisi bana fazlasıyla iyi davrandığında “Acaba benden ne istiyor?” diye düşünürüm.					
4.Arkadaşlarımın görüşlerine katılmadığım zaman bunu onlara açıkça söylerim.					
5.Öfkeden deliye döndüğümde bir şeyler kırıp dökerim.					
6.İnsanlar benim görüşlerime katılmadıklarında onlarla tartışmaktan kendimi alıkoyamam.					
7.Zaman zaman bazı olaylara/kişilere yönelik kızgınlığım uzun süre bitmek bilmez.					
8.Bazen başkalarına vurma dürtümü kontrol edemiyorum.					
9.Sakin yapılı biriyimdir.					
10.Tanımadığım insanlar bana fazla yakın davrandıklarında onlara şüpheyle yaklaşırım.					
11.Daha önce, tanıdığım insanları tehdit ettiğim oldu.					
12.Çok çabuk parlar ve hemen sakinleşirim.					
13.Birisi bana sataşırse kolaylıkla onu itip tartaklayabilirim.					
14.İnsanlar sinirimi bozduklarında kolaylıkla onlar hakkında ne düşündüğümü söyleyebilirim.					
15.Zaman zaman kıskançlık beni yiyip bitirir.					

16. Bir insana vurmanın mantıklı bir gerekçesi olmayacağını düşünüyorum.					
17. Bazen hayatın bana adaletsiz davrandığını düşünürüm.					
18. Öfkemi kontrol etmekte zorluk çekerim.					
19. Yapmak istediğim bir şey engellendiğinde kızgınlığımı açıkça ortaya koyarım.					
20. Zaman zaman insanların arkamdan güldüğü duygusuna kapılırım.					
21. İnsanlarla sıkça görüş ayrılığına düşerim.					
22. Birisi bana vurursa ben de karşılık veririm.					
23. Bazen kendimi patlamaya hazır bir bomba gibi hissediyorum.					
24. Diğer insanların her zaman çok iyi fırsatlar yakaladıklarını düşünüyorum.					
25. Birisi beni iterse onunla kavgaya tutuşurum.					
26. "Arkadaşlarım"ın arkamdan konuştuklarını biliyorum.					
27. Arkadaşlarım münakaşacı/tartışmayı seven biri olduğumu söylerler.					
28. Bazen olmadık şeylere ortada mantıklı bir neden yokken aniden sinirlenir, tepki veririm.					
29. Çoğu insana kıyasla daha sık kavgaya karıştığımı söyleyebilirim.					

ÖZGEÇMİŞ

BAŞAK CANSU AKÇELİK

Adres: Şemsettin Günaltay Cad. Cenli Apt. No:92/B Daire:4 Kozyatağı/İST

Ev: (216) 362 95 11, Cep: (539) 970 00 30

E-mail: basakcansuakcelik@gmail.com

KİŞİSEL BİLGİLER

Uyruğu : T.C
Doğum Yeri : Kadıköy/İstanbul
Doğum Tarihi : 05/07/1989
Medeni Durum : Bekar

EĞİTİM

2014 – 2016 :Beykent Üniversitesi, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı
2007 – 2012 : Doğu Üniversitesi, Psikoloji Bölümü (2,82)
2003 – 2007 : Yahya Kaptan Anadolu Lisesi, EA (82)

İŞ DENEYİMİ

01/09/2015- Halen: PsyCase Danışmanlık Merkezi, Psikolog

12/2014-06/2015: Neria Psikolojik Danışmanlık ve Eğitim Merkezi, Psikolog

03/2015: Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, Kadın Ruh Sağlığı Bölümü,
Stajyer Klinik Psikolog

09/2014-03/2015: Sosyal Medya Teknik Psikolojik Analiz ve Raporlama Merkezi,
Esnek Zamanlı, Psikolog

09/2012- 08/2014 : Doğu Üniversitesi, Toplumsal Duyarlılık Projeleri Ofisi,
Psikolog

06/2011-08/2011 : Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları , Stajyer Psikolog

YABANCI DİLLER: İngilizce: İleri seviye, Almanca: Başlangıç seviyesi

EĞİTİM ve SEMİNERLER

- 15/10/2015 Rorschach (Bütünleyici Sistem) Nisan Danışmanlık- Prof. Dr. Kadir ÖZER Öğreticiliğinde
- 7-8/06/2014 Psikolojik Test Eğitimi – APAMER
 - Bender-Gestalt Testi (Çocuklar İçin Uygulama)
 - Gesell Gelişim Testi
 - Benton Kognitif Fonksiyonlar ve Görsel Hafıza Testi
 - Frostig Gelişimsel Görsel Algı Testi
 - Ankara Gelişim Envanteri
 - Cattell Zeka Testi 2a-2b
 - Metropolitan Testi
 - PeaBody Kelime Resim Testi
 - Porteus Labirentleri Testi
 - Good Enough – Harris Bir İnsan Çiz Testi
- 25-26/01/2014 Türk Psikologlar Derneği Nöropsikolojik Test Eğitimleri; (Süpervizyon eğitimleri ÇAPA Tıp Fakültesinde gerçekleştirilmiştir.)
 - Wechler Bellek Testi
 - Semantik Akıcılık ve Harf Akıcılığı Testi
 - Stroop Test
 - Wisconsin Kart Eşleme Testi
 - Öktem Sözel Bellek Süreçleri Testi
 - Benton Yüz Tanıma Testi
 - Benton Çizgi Yönü Belirleme Testi
 - Boston Adlandırma Testi
 - WAIS İkili Benzerlikler Alt Testi
 - İz Sürme Testi

ARAŞTIRMALAR

- 03/2012-06/2012 The Logic of Social Exchange: Has natural selection shaped how humans reason? Studies with the Wason selection task
- 09/2012-12/2012 Relationship Between Obsessive- Compulsive Disorder, Religiosity, Magical Thinking and Thought Control (Mayorka Psikoloji Kongresine gönderildi)
- 01/2011-06/2011 Cognitive Exercise Purposed for Testing The Limits of Working Memory Capacity; Brown- Peterson Task
- 04/2011- 06/2011 Correlation between Paranormal Beliefs, Rational Thinking and Emotional Intelligence.(2011 Kıbrıs Psikoloji Öğrencileri Kongresine gönderildi.)
- 03/2010-09/2010- The Political View Effects on Conservatives and Liberals in Terms of Moral Attitudes
- 12/2009-02/2010 Is Mood Changes Affect Remembering Process; Recall and Recognition?

GÖNÜLLÜ ÇALIŞMALARI

- 2013 Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, Gönüllü Psikolog
- 2009-2010 LÖSEV Proje Gönüllüsü (Civil Involvement Projects dersi kapsamında gönüllü öğrenci)
- 2009 Kaptan Hasanpaşa İlköğretim Okulu Etüt Projesi (Community Psychology dersi kapsamında)